DAGHREGISTER VAN DE LANDREIJS, GEDAEN BIJ MIJ JOANNES LEEUWENSON, SECRETARIS VAN DE ED. HEER RYCKLOFF VAN GOENS, RAED ORDINARIS VAN INDIA, SUPER-INTENDENT, ADMIRAEL, KRIJGS- EN VELDOVERSTE, SOO TE WATER ALS TE LANDE; DIENENDE TOT BESCHERMING VAN 'T EILAND CEYLON, DE CUSTEN VAN CORMANDEL, MALLEBAER, MADURE, ETC. BEGINNENDE A°. 1674.

Den 13den Februarij. Dingsdagh. Nadat de Edele Heer Ordinaris-Raed en Super-Intendent Ryckloff van Goens, mij hadde geëligeert, omme met een soldaet tot mijn dienst en geselschap, overland nae 't Vaderland te vertrecken, stelde Sijn Edele mij ter hand, twee copie brieven, d' eene in dato 25 Januarij deses jaers, aen Haer Edele Hoog Achtbare nae 't patria, en d' andere aen d' Edele Heer Gouverneur-Generael en d' Edele Heeren Raden van India, de dato 23 dito, door Sijn Edele en den Raed uijt 't casteel Colombo geschreven. Insgelijckx het Rapport door d' Edele Heer Gouverneur Ryckloff van Goens de Jonge, in dato den 22 Januarij, aen d' Edele Heer Super-Intendent overgelevert; waerbij noch eenige papieren, door d' Edele Heer Super-Intendent aen d' E. Heer Directeur Françays de Haese en Raed tot Gamron gecarteert, gevoegd waren. Mitsgaders Sijn Edele mondelinge Ordre en Instructie, waerbij Sijn Edele het besorgen van d' importante papieren ten hooghsten recommandeerde, opdat deselve spoedigh en sonder ongelucken (die God genadelijck verhoede) d' Edele Heeren Majores moghten overhandigt werden.

En dewijl aen de behoudenisse derselve ten hooghsten gelegen was, gelastede Sijn Edele, dat ick de twee voorgemelde importante brieven in caracters zoude stellen, opdat (indien deselve onderschept wierden) de teneur voor onse vianden ver-verborgen, en Sijn Edele de medegegevene copiën uit Persia weder toegesonden wierden.

Welcke orders en papieren ontfangen hebbende, retireerde ick mij (naer eerbiedigh afscheit van Sijn Edele) aen boord van 't schip de Gerechtigheijt, omme met dien bodem, onder 't commando van d' E. Vice-Commandeur Pieter Martensz Wiltvanck, en in Comp^e^. van de oorlogsschepen Hellevoetsluijs, den Briel, de coopvaerdijschepen Udam en Duijnvliet (die vier nae Suratta) de oorlogsschepen Gerechtigheijt, Poeleron, Amerongen en de fluijt Cattenburgh (nae Persia gedestineert) over Wingurla off Suratte nae Persia te vertrecken.

De Edele Heer Super-Intendent op alles ordre gestelt hebbende, retourneerde met de oorloghschepen Europa en der Goes nae Coetchin, omme aldaer mede te verrigten, 't geene den dienst van d' Ed. Comp^e^. soude comen te requireeren.

Middelerwijle vervorderden wij onse reijs nae Wingurla, daer (door de contrariewinden en stroomen) niet voor den 8sten Maart arriveerden, en vernaemen uijt 's Comp^e^. Residenten aldaer, dat het Franse schip Le Soleil d' Orient, den 27sten December des verleden jaers, en de seven ontvluchte Engelsche schepen, den 25sten Januarij deses jaers, uijt Suratta nae Europa waeren vertrocken[1]. Waerom volgens de genomene resolutie, geen difficulteijt gemaekt wierde, de Persische schepen van de Suratsche te detacheren, een ijder nae haere gedestineerde plaetsen te laeten vertrecken, en alsoo d' Ed. Comp^e^. door haere behoudenisse een goet voordeel aen te brengen.

De vloot op Wingurla met water en de noodige verversinge versorgt sijnde, vertrocken den 11^den^ Maret de schepen Hellevoetsluijs, den Briel, Udam en Duijnvliet nae Suratte; de Gerechtigheijt, Poeleron, Amerongen en Cattenburgh nae Persia; met welke vier laetste den 10^den^ April, tegens den avond ter rheede van Masquetta arriveerden, alwaer van den Gouverneur beleefdelijck, onder 't lossen van groff canon, verwellecomt en ingehaelt wierden.

Den 11^den^ April. Dingsdagh morgen gingen den Gouverneur van Masquetta visiteren, die ons vrundelijck onthaelde; tot d' Ed. Comp^e^. seer genegen toonde en opofferde alles wat sij besaten tot onsen dienst. Voor welcke presentatie deselve in civile termen bedanckte, en eenelijck maer wat groente tot verquickinge der siecken versogten, dat aenstonds obtineerden. 's Avonds de wind goed en favorabel sijnde, gingen onder seijl,

[1] Verhandl. en Ber. betr. het Zeewezen enz., t. a. pl.

en arriveerden den 20sten dito (Gode sij loff) ter rheede van Gamron, alwaer de jachten Vlaerdingen, Mallabaer en de Hoecker de Loerij g'anckert laegen, die den 13den regt door van Coetchin aldaer waeren g'arriveert. Welcke schepen ons met het lossen van eenig canon saluteerden en verwellecomden, die wij met gelijcke munte resaluteerden en bedanckten; waerdoor 's Compe. respect (dat door 't achterblijven van de voorleden jaerse schepen in Persia seer scheen vervallen te sijn) weder sijn voorgaende luijster bequam. 's Avonds tegen 5 uren begaeven ons naer land, overleverende aen de Edele Heer Directeur François de Haese, de brieven die door de Edele Heer Super-Intendent aen Sijn Edele gecarteert waeren.

Den 21sten Saturdagh } die drie daegen wierden sonder iets
Den 22sten Sondagh } van consideratie te verrighten door-
Den 23sten Maendagh } gebragt, doch mijn vertreck overland nae 't Vaderland, wierde door de Edele Heer Directeur François de Haese en den Raed vastgesteld.

Den 24sten dito. Dingsdagh. Alsoo 't jacht Mallabaer seijlreed lagh omme nae Coetchin te vertrecken, depecheerde ick een brieff aan de Edele Heer Super-Intendent, dienende om Sijn Edele het geluckige arrivement der seven Persische schepen ter rheede van Gamron bekent te maecken, en met een ten geleijde van Sijn Edele voorgemelde importante brieven, welcke volgens Sijn Edele welgegevene ordre in caracters gesteld waeren, en nu met de sleutel terugh gesonden wierden; met bijvoeginge dat hoopte Sijn Edele daer in goed contentement soude scheppen. Het briefje was bij mij Joannes Leeuwenson geteeckent.

Den 25sten dito. Woensdagh wierde mij door de Edele Heer Directeur de Haese aengeseijt, dat ick mij soude gereed maecken, omme in twee à drie daegen te vertrecken; volgens welcke last ik terstond ordre stelde omme alles te vervaerdigen, wat tot soodanige reijs conde gerequireert werden, dat niettegenstaende de groote diligentie niet voor.

den 29sten dito. Sondagh, vervaerdigt raeckte; op welcken tijd d' Edele Heer Directeur François de Haese, mij de volgende papieren ter hand stelde, als:

Een orgineele brieff in dato 10 Februarij, met een copie appendix, de dato 19 dito, door de Edele Heer Super-Intendent en Raed der vloot van defentie, van voor Calicoet, aen Hunne Hoog Edele nae 't Vaderland geschreven.

Een orgineele brieff door den Edele Heer Directeur de Haese en den Raed, dato 27 April, als voren geschreven.

Een orgineele brieff door de Edele Heer Commandeur Hendrick van Rheede en den Raed van Coetchin, de dato 6 Februarij, als boven geschreven.

Een gesegelde brieff, als boven gecarteert, en een Instructie, omme mij gedurende mijne reijs nae 't Vaderland te reguleren, welke Instructie van de volgende teneur was:

"MEMORIE VOOR DEN SECRETARIS JOANNES "LEEUWENSON, OMME HEM NAE TE RIGTEN "IN SIJNE REIJSE VAN HIER TE LANDE NAE 'T "LIEVE VADERLAND.

"Omdat het ons aenbevolen is, UE bij geschrifte te instrue-"ren, door welken wegh en hoedanigh de reijse van hier best "ondernomen en vervolght dient, sullen wij hier cortelijck op-"stellen, den wegh die UE met den soldaet Jacob van Daelen, "tot UE geselschap medegebragt, naer de kennisse die wij van "daer hebben, dient te gebruijken, tot de cortste en seecker-"ste reijse.

"Van hier sullen UE. met den Coopman Georg Willemsen, "voor Hoofd nae Spahan[1] vertreckende, tot Schiraes toe mede "reijsen; van waar hij UE. lastbeesten en 't noodige sal be-"sorgen, om voort te lande naer Bendarieck te gaen, daer "UE. in een vaertuijgh, die van daer nae Bassora vaeren, "sullen moeten instappen. Bij een briefken hier nevens UE. "ter hand gesteld, wert den Benjaen Emrasi tot Bendarieck, "gerecommandeert UE. ten spoedigste voort te helpen.

"Tot Bassora gecomen sijnde, sullen UE. haere vaderlands "habiten moeten afleggen, 't haer afsnijden off scheren, en we-"der aennemen Turcxe kleederen en een Toock op 't hoofd; "niet rijck maer slegt, hoedanig den landwegh in schijn van "arme luijden best te passeren is. Den Onder-Coopman Adriaen "Repelaer, Resident wegens d' Ed. Comp^{e}. aldaer, wert gelast "UE. hiervan en van alles wat noodig sal wesen, te besorgen.

"Met denselven Onder-Coopman Repelaer, sult UE. aldaer

---

[1] Ispahan.

"moeten overleggen, off den wegh van Bassora door het desert, [1] "regt door nae Aleppo sal mogen genomen worden, en off die "voor de menigte roovers niet te gevaerlijck sal wesen; sijnde "andersints wel de cortste, en daer geen sonderlingh perijckel "is voor onse vijanden, die op UE. souden willen toeleggen. "En hoewel het door desen wegh bequamer is te reijsen met "weijnigh als veel geselschap, soo sal het noghtans noodig we- "sen, dat UE. wert versorgt van een dienaer die de spraecke "kan en UE. voor tolck dienen kan; en daerbij nogh tot een "weghwijser, een van Compe. ordinaire couriers, die onse brie- "ven naer Aleppo gewoon sijn over te brengen.

"Waertoe eenen Abdullah de beste soude wesen, maer soo "hij swaerigheijt mogt maecken, UE. door het desert tot Aleppo "te brengen, en sulcx niet genegen is aen te nemen, dan sal "dien wegh moeten uijt den sin gesteld en de voijagie over Ba- "gadeth [2] genomen worden, daer in geen swaerigheijt, soo veel "de reijse belangt, is gelegen. Doch het sal noodigh wesen, "dat UE. gedurich op hoede sijt voor de Franse Geestelijcken, "die meest alle bitterlijck tegen de onse ingenomen, niet ge- "woon sijn aldaer reijsigers van onse natie uijt Indiën te sien "passeren; en daerom op stondt gedachte sullen krijgen, dat "UE. reijse redenen van groot belangh moet hebben, sijnde "niet te goed om UE. laegen te leggen. Immers men maghse "niet vertrouwen, sullende best wesen, dat UE. sigh van nu "aff en doorgaens uijtgeeft, voor particuliere luijden buijten "Compe. dienst, die toegestaen sijn te lande naer Europa te "reijsen. Uijt Bagadeth dient UE. om voorsz. redenen soo haest "doenelijck sij, voorts nae Mousol off Ninivé te vertrecken. "Den Onder-Coopman Repelaer wert aenbevolen, UE. dien wegh "gebruijckende, van bekende in Bassora, recommandatie aen "haer correspondenten in Bagadeth te besorgen, om UE. al- "daer behulpigh te wesen. Want van wegen d'Ed. Compe. heb- "ben wij aldaer niemand, aen wien wij UE. souden connen ad- "dresseren; hebbende in tijd van vrede de Franse Capucijnen, "Comps. passerende brieven daer besorgt; maer in dese con- "jecture van tijden, magh mense soo als hier voren gesegt, niets "goets toevertrouwen. Hier voren hebben wij nae 't berigt, "dat van de landreijse nu en dan aen ons is gedaen, UE. aen- "gewesen den wegh te nemen van Bagadeth op Mousol; doch,

[1] De Woestijn. [2] Bagdad.

"soo UE. tot Bassora off Bagadeth selfs cont vernemen, datter "Caffilas van Bagadeth regt door naer Aleppo gaan, off andere "goede gelegentheijt is om Mousol te laeten leggen, sult UE. "sigh daervan connen dienen nae dat dan geraeden sal wesen. "Maer van Mousol is ons gesegt, dat men met de Caffilas op "het seeckerste kan voorgaen, die UE. daer dan sult moeten "afwachten, ten waere UE. aldaer minder perijckel vond als "ons bekent is, om sonder nae Caffila's te wachten, van Mou-"sol met een dienaer, UE. wegh op Aleppo te nemen. Daer "in wij UE. soo precijsen ordre niet connen voorschrijven, om-"dat wij alles maer hebben van hooren seggen, en niemant van "ons volck, hier bescheijden, dien wegh ooijt sijn gereijst; sijnde "dit soo opgesteld nae onse beste kennisse om UE. van te con-"nen dienen. Sullende in Bassora wel best connen vernomen "werden, welcke de beste en seeckerste wegh is, en waer UE. "alleen te paert met een dienaer, off anders met Caffilas sult "mogen en moeten reijsen; dat dan met den Onder-Coopman "Adriaen Repelaer naeder overlegt, en 't beste gecosen moet "worden, om spoedigh en evenwel op 't seeckerste de reijse "te connen volbrengen.

"Van hier werden UE. mede gegeven, de twee paer pistolen "met haer holsters, die bij 't comptoir sijn, om ofse UE. met "de Caffilas reijsende, mochten noodigh wesen; doch soo in "Bassora sulcx ongeraeden en best geacht mogt worden, alleen "nae de wijse van dat land sonder Europees geweer te reijsen, "dan cont die aldaer aen den Onder-Coopman Repelaer laeten, "om bij gelegentheijt door hem weder herwaerts gesonden te „worden.

"Tot Aleppo gecomen sijnde, hebt UE. sich te adresseren aen "de Nederlandse cooplieden de Srs Jan en Abram Fouquiers, "die met de Ed. Hoog Achtbaere Heeren Bewinthebberen reecke-"ningh houden, en met ons corresponderen, van wegen de ver-"sendinge van Compe. gaende en comende brieven, daer voor sij "doorgaens goede trouwe en voorsigtige sorge hebben gedra-"gen; sulcx alle de brieven door haer Ed. adres, geduerende "desen oorlogh gegaen en gecomen, wel bestelt sijn geworden. "Deselve sullen UE. aldaer alle 't noodige beschicken en best rae-"den connen, met wat schip en nae wat plaets in 't Christen-"rijck UE. sult connen overschepen. Van Marseille is aldaer "seer groote vaert en van Livorno oock, van Venetiën co-"men daer maer somtijts schepen; soudende soo het ons toe-

"schijnt, met een Venetiaens schip derwaerts, en dan van daer "door Duitsland nae 't lieve vaderland te reijsen, in dese be-"commerlijcke tijden wel het seeckerste wesen. Doch hier inne "connen UE. niet seeckers voorschrijven; soo verre met Godes "hulpe gecomen sijnde, sal UE. door eijgen ervaerentheijt, "wel de cortste en beste wegh weten te kiesen, nae de gele-"gentheijt der tijden.

"Van hier werden UE. tot gastos[1] op den wegh nae Bassora "mede gegeven, Ma.[2] 500 off Rijcxds. 71$\frac{3}{7}$; te Bassora is den "Onder-Coopman Repelaer gelast, UE. te besorgen van de noo-"dige kleedinge, paerden tot den reijs en genoeghsaem con-"tanten, om de reijse tot Aleppo te connen doen, alwaer de "Srs Fouquiers, bij ons brieffken, UE. ter hand gestelt, ver-"sogt werden, nevens alle noodige hulpe, te versorgen voor "reeckeninge van d'Ed. Compe. met soo veel geld als tot UE. "voijagie sal vereijschen.

"En hier bij nu niet meer connende voegen, willen wij hoo-"pen, Godt de Heere UE. voor alle gevaer bewaeren en voor-"spoedigh geleijden sal, in wiens bescherminge UE. bevelende, "verblijven."

(In Margine)
Gamron in Persia,
den 27sten April 1674.

(*Onderstond.*)
UE. genegene Vrunden,
(*Was geteeck.*) FRANÇOIS DE HAESE,
FREDERICK BENT.

De Instructie en papieren, van de Edele Heer Directeur de Haese ontfangen hebbende, erlangde ook neffens deselve, beleefdelijck afscheijt, en omtrent een mijl door 't geëligeert Opperhooft de Ed. Bent en eenige andere Mrs., buijten de stad geconvoijeert sijnde, begaven ons in Compe. van den Coopman Georgh Wilmsen en Onder-Coopman Jacob Hartman, op de reijs; arriverende 's avonds in een Caravançera ofte rustplaetse genaemt Bandalij, omtrent 3 à 3½ mijl van Gamron gelegen, daer dien naght verbleven; bestaende onsen treijn in vier Nederlanders, acht Persiaense dienaeren en tien soo paerden als muijlen.

Den 30sten. Maendagh, de hitte van de son wat gepasseert sijnde, begaeven ons te paert, rijdende tot omtrent een ure

---

1 Vertering.

1 Mamoedies, een Persiaansche munt = staande met 8 stuivers, de rijksdaalder gerekend tegen *f* 2—16—:

naer middernaght, wanneer in de Caravançera Gitterij arriveerden, gelegen 6 groote mijlen van Bandalij, daer den rest van dien naght verbleven, en

Primo Meij. Dingsdagh naer de middagh weder gingen opsitten, vervolgende onse reijs tot omtrent drie uren naer middernaght, wanneer in de Caravançera Cohorstan arriveerden, sijnde die Caravançera van Gitterij, 7½ mijl gelegen, daer tot

den 2de dito. Woensdagh, tot omtrent middernaght verbleven (omme de groote heete winden te mijden) wanneer weder opbraecken, rijdende de rest van dien naght door, tot dat

den 3de dito. Donderdagh, 's morgens, twee uren naer 't opgaen der son tot Goervasergoen arriveerden, daer tot den avond verbleven, wanneer van daer vertrocken, om in de Caravançera Tengedaloen onse retraite te nemen, daer wij drie uren naer middernaght aenquaemen; passerende op den wegh twee Caravançeras, d'eene vier en de d'andere vijff mijlen van Goervasergoen gelegen, daer men bij nood sich soude cunnen behelpen. Goervasergoen ligt van Cohorstan seven en Tengedaloen van Goervasergoen, seven gelijcke mijlen, daer wij tot

den 4den dito. Vrijdagh verbleven, wanneer tegen den avond ons weder op den wegh begaven, arriverende 's morgens met den dagh in de Caravançera Chormoet, van Tengedaloen 7 Persiaense mijlen[1] gelegen. Op den wegh passeerden twee Caravançeras, d'eene 1½ en de andere 2 mijlen van Tengedaloen gelegen, daer men bij nood soude connen verblijven.

Den 5den dito. Saturdagh naer de middagh tegen 4 uren, vertrocken weder van Chormoet, rijdende tot naer middernaght in de Caravançera Chemsésangij arriveerden, welcke van Chormoet 7 groote mijlen gelegen was, daer den rest van dien naght verbleven. Op den wegh passeerden twee Caravançeras, d'eene 2½ en d'andere 4 mijlen van Chormoet gelegen.

Den 6den dito. Sondagh, naer de middagh gingen weder op sitten, met intentie, om in de stad Laer onse retraite te nemen, daer, naer dat den geheelen naght doorgereden hadden,

den 7den dito. Maendagh 's morgens met het opgaen van de son aenquaemen, passerende op den wegh vier Caravançeras, d'eene 2, 3, 4 en 5½ mijl van Chemsésangij gelegen. Dien mansel off daghreijsens was seer swaer, niet alleen om de veerheijt van 9 Persiaense mijlen, maer ook om de steenachtige

[1] Van 22½ op een graad.

en klimmende wegen, waerdoor onse paerden en muijlen afgemat sijnde, dreijghden op den wegh te blijven leggen, om welcke weder wat te verfrisschen, genootsaeckt waeren dien dagh in Laer over te blijven. Ondertusschen die stad doorwandelende, bevondt ick deselve seer vermaeckelijck en met veel fraije gebouwen verrijckt, waeronder den Bazaer ofte de merckt, 't huijs van den Hartogh en dat van d'Ed. Compe. (daer wij gelogeert waeren), wel de uijtmuntenste scheenen. De stad is gebouwt aen de voet van een berghie, op de manier als de stad Orangie in Avignon; welcke bergh gefortificeert is en over de stad commandeert. In het Casteel is een put daer men om sijn groote diepte daegelijcx niet meer als viermael waeter uijt putten kan.

Den 8sten dito. Dingsdagh naer de middagh, begaeven ons uijt Laer, om onse reijs naer Biri te vervolgen, doch twee Caravançeras gepasseert sijnde, waeren genoodsaeckt, om de groote steenachtige geberghten, ons in de derde te retireren; welcke Caravançera 5 mijlen van Laer gelegen en Dehikoe genaemt werd, alwaer tot

den 9den dito. Woensdagh 's avonds verbleven, wanneer met het ondergaen van de son weder opbraecken, en arriveerden omtrent middernaght in Biri, sijnde een van de schoonste en gemackelijckste Caravançeras, die op dien wegh gevonden werd; soo ten opsighte van sijne groote, als mede om 't gemack van 't dorp, daer alle benoodigheden voor een civile prijs te becomen sijn. En alhoewel dien mansel maer drie mijlen groot was, soo conden echter niet verder avanceren, uijt oorsaecke datter geen Caravançera op dien wegh gevonden werd, daer men sigh in souden connen retireren als Beneroe, welcke 7 groote mijlen van Biri gelegen, en onmogelijck om sonder rusten te berijden was.

Den 10den dito. Donderdagh omtrent twee uren voor 't ondergaen van de son, begaeven ons op den wegh (met intentie om ons in 't dorp Beneroe te retireren) en reden tot omtrent twee uren naer middernaght, wanneer aldaer arriveerden, passerende op den wegh een Caravançera 4 mijlen van Biri gelegen, daer men om 't gebreck van 't waeter niet con logeren. Beneroe legt (gelijck vooren gesegt is) 7 groote Persiaense mijlen van Biri, de grootste helft van dien wegh steenachtige geberghten en de rest een vlackte. De Caravançera is aen den voet van een bergh gebouwt, waerop diverse antiquiteijten der

Portugeese gebouwen gevonden werden, als onder anderen drie costelijcke putten uit heele steenen gecapt, en eenige overblijfselen van een gedemolieert Casteel.

Den 11den dito. Vrijdagh tegen den avond, braecken van Beneroe wederom op, rijdende tot omtrent een uur naer middernaght, wanneer ons in de Caravançera Mousserre retireerden, welcke van Benaroe 6 groote mijlen leijt. Op den wegh passeerden een Caravançera, omtrent 3½ uur van Benaroe gelegen. In Mousserre wierde ick vehementelijck van een heete Persiaense coorts aengetast, die mij waerlijck voor een beginsel seer qualijck tracteerde.

Den 12den dito. Saturdagh naer de middagh, braecken weder op, omme bij dagh den bergh van Chaitalle te passeren, daer men niet te paert maer te voet moet overgaen; en alhoewel door de incomoditeijt van de coorts, mijne craghten al eenighsints gediminueert scheenen, soo passeerden echter dien bergh gemackelijck, en arriveerden 'savonds omtrent 9 uren in Chaitalle, daer dien naght verbleven, sijnde dien mansel 5 mijlen groot.

Den 13den dito. Sondagh omtrent de middagh, braecken van Chaitalle weder op, omme dien gemetselden moeijelijcken bergh Gearom bij dagh te passeren, gelijck geschiede, arriverende omtrent middernaght in de stad Gearom gelegen 6 groote mijlen van Chaitalle, in welcke stad een Caravançera gevonden, en daer den reijsende coopman seer wel g'accomodeert werd. Den bergh Gearom wert onder de Persiaenen om sijne groote steijlheijt seer vermaert.

Den 14den dito. Maendagh naer den middagh, gingen weder te paert sitten, en reden naer Micheck, daer wat naer middernaght aenquamen; vindende die Caravançera door een Conincx slaef beseth, die als Commissaris door den Coninck van Persiën nae Laer wierde gesonden, omme aldaer van den Hartogh satisfactie te vorderen, over eenige klachten die de gemeente van Laer tegens hem ten hove had ingebragt, waerdoor naulijcx plaets om te legeren, nogh onse benoodigheden becomen conden; niettemin moesten dien naght aldaer verblijven. Micheck is van Gearom, 6 groote mijlen gelegen.

Den 15den dito. Dingsdagh naer de middagh, gingen weder opsitten, en reden tot omtrent middernaght, wanneer in de Caravançera Gaffel arriveerden, sijnde die van Micheck 6 mijlen gelegen, daer den rest van dien naght verbleven.

Den 16den dito. Woensdagh verbleven den geheelen dagh in

Gaffel, eensdeels omdat de paerden en muijlen meest gedruckt waeren, en ten tweede om de grootste hitte van mijnen coorts, die mij sedert Mouserre tot in Gaffel niet hadde gequiteert, wat te laeten overgaen.

Den 17den dito. Donderdagh naer de middagh begaeven ons weder te paert, en reden dien geheelen naght door, arriverende.

Den 18den dito. Vrijdagh in Mousaffarij, welcke Caravançera van Gaffel 8 groote mijlen gelegen leijt, daer wij onze retraite innaemen. Op den wegh passeerden een Caravançera 3½ mijl van Gaffel gelegen. Tegen den avond vertrocken van Mousaffarij nae Babahasij, daeromtrent middernaght aenquaemen, en den rest van dien naght verbleven; sijnde Mousaffarij van Babahasij, 6 groote mijlen gelegen.

Den 19den dito. Saturdagh tegen den middagh, verlieten Babahasij, op hoope omme in Siraes onze retraite te nemen; daer 's avonds tegen 10 uren arriveerden en ons in 's Compe. wijnhuijs logeerden.

Den 20sten dito. Sondagh betaelde ik mijnen dienaer en paerden, met last om weder nieuwe te huren, die mij van daer naer Bendarieck souden brengen; welcke dienaren en paerden, met groote moeijte en door den Coopman Wilmsen

den 24sten dito. Donderdagh 's avonds bequamen, omme met dezelve

den 25sten dito. Vrijdagh 's morgens te vertrecken; maer de devotie van mijn muletier en liet niet toe, op sijnen Sondagh den reijs t'ondernemen, waerom deselve tot 's anderen daeghs uijtgestelt wierde. Doch de Mrs Wilmsen en Hartman vervolgden haren reijs naer Spahan.

Den 26sten dito. Saturdagh 's morgens quam den muletier met sijne paerden, welcke gesadelt sijnde, gingen opsitten, omme soo 't mogelijck was onse retraite in de Caravançera Consignon te nemen. Daer niet tegenstaende de machtige bergen die wij passeerden, 's avonds met het ondergaen van de son, arriveerden en dien naght verbleven, sijnde de Caravançera 9 groote mijlen van Siraes gelegen. Siraes is een seer vermaeckelijcke plaets, soo ten opsigte van de costelijcke tuijnen als gebouwen, die in de stad gevonden werden; doch soo Siraes daerom magh geëstimeert worden, soo dient het om sijne nauwe, stinckende straeten mede gelaeckt, welcke straeten in den regentijt naulijcx te voet connen gebruijckt worden.

Den 27sten dito. Sondagh 's morgens twee uren voor den

dagh, vertrocken weder van Consignon, en reden tot omtrent 9 uren over swaere gebergten, wanneer dicht bij het dorp Palangerij, onder twee costelijcke boomen, op de cant van een waeter spruijt neder wierpen, om ons en de beesten, die vermoeijt waeren, wat te verfrissen, en dan naer de middagh weder te vertrecken, daer den muletier geensints toe inclineerde, willende hij dien geheelen dagh aldaer verblijven en 's anderen daeghs vertrecken. Doch tegen 2 uren naer de middagh, detacheerde ick met groote moeijte, mijne drie gehuerde paerden van sijnen trop (die wel in de 50 soo paerden als muijlen bestond) en vertrock met deselve; passerende een grooten bergh, aen welckers voet een boerenhuijs genaemt Angireck gevonden werd, daer wij met het ondergaen van de son arriveerden en ons in 't veld nederwierpen; sijnde dat boeren huijs van Consignon 9 groote mijlen gelegen.

Den 28sten dito. Maendagh 's morgens omtrent twee uren voor den dagh, braecken van daer weder op, passerende dien vreeselijcken bergh Goucheneck, en arriveerden tegen 11 uren in de stad Caseroen, gelegen 6 groote Persiaense mijlen van Angireck, alwaer de hitte van de son wat lieten overgaen en ons tegen 2 uren naer de middagh weder te paert begaven, arriverende omtrent middernaght in 't dorp Cammariets, 5 mijlen van Caseroen gelegen, daer den rest van dien nagt verbleven.

Caseroen is eertijts een seer groote en considerabele stad geweest, werdende wel een mijl buijten deselve veele overblijfselen van oude gebouwen gesien.

Den 29sten dito. Dingsdagh 's morgens voor son, braecken wij weder op, rijdende dien geheelen voor de middagh door swaere geberghten, tot dat eijndelijck omtrent de middagh op den bergh Narradisi quamen, daer een Caravançera vonden, in welken wij ons retireerden. Doch in deselve was geen eeten voor ons, noch voor de paerden te becomen, waerom genootsaeckt wierden een mijner dienaeren, ½ mijl van daer te senden omme eenigh eeten en voer te coopen, die seer spoedigh met een lam en wat garst retourneerde. Wij en de paerden dan wat verfrist sijnde, begaeven ons weder op den wegh, in meeninge omme 4 uren van daer, volgens voorgeven van mijnen Satir (?) een dorp te vinden. Doch het grootste gedeelte van dien naght met rijden doorgebragt hebbende, vernaemen 't selve niet, dat mij dede resolveren omme het in 't veld neder te smijten, en aldaer den dagh af te wachten, opdat den Satir

(indien hij een verkeerden wegh ingeslaegen hadde) door den dagh weder te rechte mochte comen.

Den 30sten dito. Woensdagh, gingen met den dagh weder op sitten, en bevonden dat wij door de donckerheijt des naghts een verkeerden wegh waeren ingereden; siende het dorp daer wij meenden te vernaghten, omtrent een mijl aan de rechter hand van ons leggen. Niettemin vervolghden onse reijs, en arriveerden tegen den middagh in Bendarieck, een stedeken aen de Golff van Persiën gelegen, doch van weijnigh belangh, sijnde in deselve naulijcx 20 steene huijsen, de rest strooije hutten. Een weijnigh uitgerust sijnde, gingh ick den Benjaen Emrasi visiteeren, denselven overleverende een Persiaens briefje, door de Edele Heer Directeur de Haese, aen gem. Benjaen geschreven. Volgens welckers teneur den meergemelden Benjaen Emrasi, mij sijnen dienst opofferde, belovende alle middelen aen te wenden, omme in die contraire mouson een barcq voor mij te hueren, die mij van daer naer Bassora soude connen overvoeren, voor welcke beleeftheijt ick hem bedanckte en sijne hulp accepteerde. Bendarieck is van Narradisi 12 groote mijlen gelegen, doch den wegh costelijck vlack saijland.

Ultimo dito. Donderdagh. Ontboden eenige barquiers bij ons, omme met deselve te accorderen, doch waeren niet genegen in de contrarie mouson, voor een kleijnen prijs te vertrecken, en daerom tot wat meerder als d'ordinaire loon moesten resolveren, en eijndelijck eenen Nachoda ofte Barquier gedisponeert hebbende, maeckte preparatie om daeghs daeraen te vertrecken.

Primo Junij. Vrijdagh. Het vaertuijgh tegens den avond seijlreed sijnde, liet ick mijne goederen en provisie daer in brengen, op hoope omme dien naght met den landwind onder seijl te gaen, dat door 't laege waeter beleth wierde, en daerom tot

den 2den dito. Saturdagh 's morgens moesten blijven leggen: wanneer met het opgaen van de son in zee staecken, dien geheelen dagh met laveren doorbrengende, sonder groot voordeel te doen; tegen den avond quam de landwind wat ruijm, die ons dien naght wat dede avanceren.

Nota. In Persiën is een seer groote commoditeijt voor de reijsende coopluijden, soo ten opsigte van de Caravançeras, versche waeteren, als om 't gerijff dat in die Caravançeras gevonden wordt, connende in deselve alle benoodigheden voor een civilen prijs gecoght werden. De wegen sijn seer veijlig, wordende de Europeanen en voornaementlijck de Nederlanders,

van d'inwoonderen beleeffdelijck getracteert en als gasten van haeren Coninck geconsidereert.

Den 3^{den} dito Sondagh,
„ 4^{den} dito Maendagh,
„ 5^{den} dito Dingsdagh,
„ 6^{den} dito Woensdagh,
„ 7^{den} dito Donderdagh,
„ 8sten dito Vrijdagh,

} die ses daegen met laveren doorgebragt zijnde, bevonden ons

den 9^{den} dito. Saturdagh 's morgens voor de mond van de snel loopende rivier Euphrates. Daer begon de Nachoda van swaerigheijt te spreecken, twijffelende off hij in de tijt van acht daegen met sijn vaertuijgh (dat vrij swaer was) wel tot Bassora soude connen opstoppen; mij raedende in een ligter vaertuijgh te gaen, dat mij in twee daegen in Bassora soude connen brengen, welck vaertuijgh hij uijt sijn gecontracteerde penningen soude betaelen. Omme mij daertoe te persuaderen hadde hij geen groote moeijte, eensdeels om 't weijnige provisie dat mij noch resteerde, en ten tweede, omdat mijn reijs daerdoor g'avanceert wierde. Willende veel liever eenigh ongemack in dat cleijn vaertuijgh lijden en mijne reijs vervorderen, dan acht daegen in sijnen barcq met grooter incommoditeijt te resteeren. Den Nachoda mij daertoe gedisponeert vindende, huerde een ligter vaertuijgh in 't welck ick mij begaff en

den 10^{den} dito. Sondagh tegens den avond arriveerde (Gode sij loff) behouden in Bassora, overleverende aen den Onder-Coopman Sr Adriaen Repelaer, een briefje, door de Edele Heer Directeur François de Haese, aen gemelden Sr Repelaer gecarteert. Doch dewijl den avond gevallen was, soo conden dien dagh naer de seeckerheijt der wegen niet vernemen, maer moesten de saeck tot

den 11^{den} dito. Maendag uijtstellen. Wanneer $Comp^e$. Pattamaers, Hage Adeep (Hagi Hadep) en sijn soon Hagi Ameth bij ons ontboden hebbende, naer de cortste en seeckerste wegh vernaemen; die ons verseeckerden, dat den wegh regt door het desert, vóór alle andere wegen moeste geprefereert blijven, daervan soodaenige redenen gevende als bij resolutie blijckt; waerop dien wegh vaststelden. En dewijl d'Edele Heer Directeur de Haese, en 't geëligeert Opperhooft den Edele Heer Bent, bij Haer Ed. mede gegeven Instructie mentie maecken, van maer één Pattamaer en één tolck tot dien reijs te hueren, waertoe Haer Ed. Abdullah (die naer Aleppo was) nomineerden, soo

wierde door d'absentie van opgemelde Abdullah, tot soodaenige extremiteijt gedwongen, als de onderstaende resolutie sal comen aen te wijsen.

"MAENDAGH, DEN 11DEN JUNIJ, A°. 1674.
"IN 'T NEDERLANDS COMPTOIR BASSORA.

"Alsoo met de compste van den Secretaris Joannes Leeu-"wenson, d'Edele Heer Directeur François de Haese en 't ge-"eligeert Opperhooft, den Edele Heer Frederick Bent, mij heb-"ben gelieven te gelasten, bij Haer Eds. missive van den "27sten April, op 10 Junij door voorschreven Leeuwenson hier "aengebragt, omme met den anderen te overwegen, welcke de "seeckerste en cortste wegh naer Aleppo soude sijn. Soo heb-"ben daerop Compe. Pattamaers, Hagi Hadep en desselfs soon "laeten roepen, en haer 't selve affgevraegt, die ons antwoor-"den, geen corter wegh dan door het desert was. Waerop haer "weder voorstelden, off het met geen groot perijckel van roo-"vers als anders was vermengt, en off wel genegen waeren, een "van haer beijden, met twee Hollanders en een dienaer als wegh-"wijsers, naar Aleppo te reijsen. Die ons daerop dienden, over "Bagadeth mede 't niet sonder perijckel was, en dat dien wegh "door de coopluijden wert gebruijckt, om datter waeter is, en "door 't desert dickmael in 3 à 4 dagen niet is te becomen. Soo "dat een ruijter voor hem en sijn paert, 't selve in een leeren hoe-"der moet medevoeren; dat met groote caffilas, gelijck hier te "lande reijsen, ongelegen is; en dat ten vollen genegen wae-"ren, gemelde Hollanders te dienen. Maer dat den vaeder son-"der sijn soon, ten aensien van sijn hooge jaeren, niet genegen "was, de reijs te doen en de soon niet sonder sijn vaeder, om "hem het brood niet uijt den mond te nemen. Soo dat genood-"saeckt sijn geworden, van de gegevene orde van gemelde Heer "Directeur en Opperhooft, van maer met één weghwijser te reij-"sen, hebben moeten dispenceren, alsoo Abdullah den 22sten April, "met 't packet N°. 1 nae Aleppo hebben gesonden, hier niet "is, en geen andere, altijds die sulcx soude mogen toevertrouwt "werden, sijn te becomen. Soo dat haer beijden hebben moe-"ten aannemen, en meer als 't ordinaire loon toevoegen, onder "beloften van in 28 offte ten langsten in 30 daegen, deselve "sonder ongelucken (die God verhoede) in Aleppo te sullen bren-"gen, alsoo den wegh thans open en de strijdende woeste Ara-

"bieren met den anderen vereenigt sijn, en geen perijkel con-
"nen voorzien. Soo hebben met den anderen geresolveert en
"goedgevonden, den wegh door het desert vóór die van Baga-
"deth te praefereren, en voorz. couriers daartoe te gebruijcken.
"Om redenen van hier op Bagadeth, den wegh op 't alder cort-
"ste 20, van daer met Caffilas door Tiseer, Tigriet, Mousol,
"Nissebeen, Koetshasar, Orpho, Biere (sijnde alle steden daer
"tol betaelt wordt) tot in Aleppo 42; sijnde t' saemen 62 dae-
"gen is. Dat meer dan de helft met den wegh regt door comt te
"verscheelen, en door de meenigte plaetsen, die men passeren
"moet, meer oncosten van 't hooftgeld, die de Christenen in
"deese landen reijsende, moeten betaelen, sal profiteren.

"Aldus gedaen, geresolveert en g' arresteert
"ter plaetse, daege, maend en jaer als boven.

(*Was geteeckend*) ADRIAEN REPELAER en
JOAN. LEEUWENSON.

De Pattamaers neffens den tolck, volgens de bovenstaende resolutie gehuurt sijnde, stelden ordre tot het coopen van drie goede paerden, onse Turcxe kleedingen en alles wat verders tot soodaenige reijs noodigh gerequireert wierde.

Den 12den dito. Dingsdagh.
Den 13den dito. Woensdagh.
Den 14den dito. Donderdagh.
} Die drie dagen werden met het opcoopen der benoodigdheden tot den reijs doorgebragt.

Den 15den dito. Vrijdagh. Alles wat tot ons vertreck vereijschte vervaerdigt sijnde, lieten ons 't haer afsnijden, naemen Turcxe kleedingen aen, en een briefje van vrijgeleijde door den Sabandhaer van Bassora, aen den Chiegh [1] Rached geschreven, ontfangen hebbende, begaeven ons tegens den avond te paert, omme (met Godes hulpe) den reijse door het desert t' ondernemen. Wordende door den Onder-Coopman Sr. Adriaen Repelaer en sijn adjunct Sr. Marijn, tot buiten de stad geconvoijeerd, en aldaer affscheijt genomen hebbende, begaff ick mij in 't desert; quitterende alsoo het Geluckich Arabiën, om eenigen tijt in de woestijn door te brengen.

Bassora is een groote stad in sijn begrijp, seer ijl gebouwt, en gesitueert op d'uijterste hoeck van 't Arabia felix. Door en voorbij deselve loopen de costelijcke rivieren Euphraet en

---

[1] Sjeih (?).

Tiger, welcke rivieren haer omtrent Bagadeth ofte Babiloniën in een versamelen, en haer in de Golff van Persiën uitstorten. De stad heeft een groot en swaer casteel tot haer defentie, dat soo wel als de stad bij d' Arabieren gebouwt, en nu door de Turcken beseten word, die deselve A°. 1668 hebben geinvadeert en vermeesterd. Buijten de stad is het Christen Kerckhoff, waerop een capelletje staet Isabe Mariam (?) genaemt, daer volgens het voorgeven der Turcken en Arabieren, Jesus de soone Maria soude geseten hebben, en daerom die plaetse in groote estime houden, jae! soodaenigh venereren, dat veele onder d'haere, alle vrijdaegen (sijnde haeren sondagh) aldaer haere nama's ofte gebeden gaen doen. Wij reden dien geheelen naght door, tot dat

den 16^den^ dito. Saturdagh's morgens tegens 10 uren, ons omtrent 11 mijlen van Bassora in 't veld nederwierpen, van waer naer een weijnigh aenwesens weder vertrocken, rijdende tot het ondergaen van de son; wanneer de paerden haer garst gaven en na dat sij 't selve gegeten hadden, gingen weder opsitten en reden tot wat naer middernaght, wanneer ons in 't veld, omtrent 8 mijlen van onse rustplaets nederwierpen en tot rust begaeven.

Den 17^den^ dito. Sondagh 's morgens een ure voor den dagh, begaeven ons weder te paert, rijdende tot een ure voor den middagh, wanneer ons in 't veld nederwierpen en van de ge.... een tent gemaekt hebbende, de grootste hitte der sonne wat lieten overgaen, hebbende in dien voormiddagh 8 mijlen gereden. 's Avonds tegen 4 uren gingen weder opsitten, gevende met het ondergaen van de son, de paerden haer garst en vervolghden onse reijse tot middernaght, wanneer ons in 't veld ter rust begaeven.

Den 18^den^ dito. Maendagh 's morgens voor den dagh, begaeven ons te paert, rijdende tot twee uren naer de middagh, wanneer bij wat brack waeter quamen, daer ons mede vermaeckten, hebbende in dat etmael 17 à 18 mijlen geavanceert. Aldaer verbleven den rest van dien dagh en naght, uijt oorsaeke dat den Pattamaer Hagi Hadep, het geld tot voer voor de paerden, hem door mij ter hand gesteld, hadde verlooren, waerom sij wederkeerden om 't selve te soecken, doch

den 19^den^ dito. Dingsdagh 's morgens geretourneert sijnde, rapporteerden dat sij 't selve niet hadden gerecouvreert, waardoor boven 't verlies van mijne 30 Rd., den reijs een dagh verach-

tert wierde. Naer de middagh tegens 3 uren begaeven ons te paert, gevende met het ondergaen van de son, de paerden haer garst en vervolghden onse reijs tot op 2 uren naer middernaght, wanneer ons in 't veld tot rust begaeven.

Den 20sten dito. Woensdagh met den dagh, gingen weder opsitten, rijdende tot omtrent 11 uur, voor de middagh, wanneer in 't dorp Chalusie arriveerden, alwaer onsen brieff aen den Chiegh Rached overleverden, die ons beleeffdelijck ontvingh, en op zijn Arabiers tracteerde. Daarenboven omdat den wegh seer onveiligh was, vergunde hij mij twee ruijters, die ons 2 à 3 daegen souden accompagneeren, en door de grootste periculen convoijeren, voor welke courtoise beleeftheijd, ick hem ses ducaten vereerde. Wij waren in 't voorgaende etmael geavanceert 16 mijl, en vertrocken tegen 10 uren in den naght, omme onder 't faveur van den doncker, de dreigende periculen t' eviteren.

Den 21sten dito. Donderdagh 's morgens passeerden met het opgaen van de son, door het stedecken Arga, dat, alhoewel het met een muur omringt, van geen belangh was. Niettemin moesten aldaer het eerste Hooftgeld betaelen, te weten, voor ijder passerende Christen, twee ducaeten en een abassie[1], welcke penpingen voldaen sijnde, vervorderden onse reijs, rijdende dien geheelen voordemiddagh. Tegen den middagh campeerden ons in 't veld, maeckende van onse Japanse ge..... en dolemans een tentie, daer wij tot 3 uren naer de middagh onder verbleven, wanneer ons weder te paert begaeven, en arriveerden met het ondergaen van de son, bij eenige harders, alwaer wij de paerden haer garst gaeven en den maen afwachteden.

Middelerwijle wierde ick door mijn tolck gewaerschuwt, dat aldaer twee Arabise ruijters waeren gecomen, die seer exactelijck naer ons vernaemen, haer informerende welcken wegh wij kiesen en wanneer wij vertrecken souden.

Die boodschap verweckte in mij geen kleijn achterdencken, omdat ick verseeckert was dat veel roovers haer daaromtrent onthielden, en twijffelde of die twee gasten als spionnen door eenige roovers wel mochten uijtgesonden sijn. Waarom de Pattamaers en onse twee ruijters bij mij geroepen hebbende, maeckte haer die saeck bekent, die daetelijck resolveerden een andere wegh dan d' ordinaires te kiesen, omme de gaudieven

---

[1] Abassie, eene Persiaansche munt = staande met 16 stuivers.

(die aldaer in groot getal waeren) t' eviteeren. Wij begaeven ons omtrent 11 uren te paert en reden dien geheelen naght door, en arriveerden seer geluckigh,

den 22sten dito. Vrijdag 's avonds, omtrent 5 uren in 't dorp Semava, connende door 't hooge waeter met de paerden in de stad niet comen. Alwaer dien nagt verbleven om onse paerden, die in dat etmael seer gefatigeert waeren, wat te laeten uijtrusten, want wij in 18 uren tijts geen voet van 't paert hadden geligt. Aldaer moesten voor de tweede mael Hooftgeld betaelen, te weten twee ducaeten en een abassie voor ijder passerende Christen.

Den 23sten dito. Saturdagh 's morgens voor 't opgaen van de son, braecken weder op en reden desertwaert in, om de meenigte roovers en wilde beesten te ontwijcken. Op dien wegh passeerden wij een dorp, dat door d' Arabieren uijtgeplundert en nu verwoest was; en in 't dorp Engebe, daer wij door reden, waeren volgens 't verhael der inwoonderen, voor drie dagen seven coebeesten en een paert, door de leeuwen verslonden.

Die roovers en wilde gedierten sacken allen uit het desert naer omlaegh, omdat in de heete en drooge tijden in 't desert weijnig off geen versch waeter gevonden wert, en 't selve uijt den Euphraet naer haer contentement connen scheppen.

's Middaghs quamen aen d'uijterste paelen van den Chiegh Rached 's gouverno, alwaer onse twee ruijters affscheijt naemen en retourneerden. Wij vervolghden echter onse reijs, en arriveerden met het ondergaen van de son, bij wat stinckend brack waeter, daer wij en de paerden ons mede vrolijck maeckten, en tot 11 uren in den naght verbleven, wanneer weder gingen opsitten, staet maeckende dien dagh 14 mijlen geavanceert te sijn. Wij reden den rest van dien naght door, en bevond dat mijn paert seer swack en gedruckt was, dat mij al eenigsints verlegen maeckte, omdat wij sooverre in 't desert waeren, dat (indien hij mij had comen te begeven) aldaer geen ander te becomen zoude sijn.

Den 24sten dito. Sondagh tegen den middagh, arriveerde bij een loopend brack waeter, daer wij wat rusteden, en bevonden mijn paert soo swack, dat ick genootsaeckt wierde sijn garst en waeter, een ander paert op te leggen, omme hem van dien last te verligten, alsoo ick twijfelde off hij het tot Mechedalij soude connen uijtharden. Wij waren 15 mijlen geavanceert,

en gingen naer den middagh tegens 2 uren weder te paert sitten, gevende met het ondergaen van de son de paerden haer garst, en wat in 't veld gerust hebbende, begaeven ons omtrent middernaght te paert, rijdende de rest van dien naght door tot dat den 25sten dito. Maendagh 's morgens ten 10 uren in Mechedalij arriveerden, daer ick instonts ordre stelde, omme mijn paert, dat door manquement van medicamenten seer qualijck gestelt was, te laeten cureeren; doch alsoo 't selve seer swack was, wierde ick geforceert naer een ander paert te laeten uijtsien, omme dien costelijcken tijt (die veel waerdiger dan 't paert was) niet te laeten verloren gaen.

In die retraite avanceerde 10 mijlen en resteerden dien dagh in Mechedalij; een oude Persiaense stad redelijck groot in haer begrijp, en met een muer omringt, doch op een seer dorre plaets gesitueert. Deselve wort bij d' Arabieren beseten die aen den Grooten Turck hare jaerlijcxe tribuijten moeten opbrengen. Aldaer legt den Persiaensen Profeet, swaeger van Mohamet, Mortas Alij genaemt, begraeven; die jaerlijcx door duijsende Persiaenen op sijn sterfdagh (volgens haer gelooff) met groote devotie wort besogt en geviert.

D' inwoonderen sijn dieven en roovers, die niet veel mogen toevertrouwt werden, doch twee Janitsers (Janitsaren (?)) (die de jaerlijcxe tribuijten voor den Grooten Heer versamelen) onthouden haer aldaer, bij dewelcke de redelijckheijt plaets heeft, en sonder dewelcke het onmogelijck soude sijn die stad te passeren; sijnde die Arabieren niet te goet, omme de passerende coopluijden van 't haere te berooven.

Den 26sten dito. Dingsdagh, arriveerden in Mechedalij vijff Turcxe coopluijden, comende van Mecheadeseen, die door de roovers op dien wegh naeckt waeren uijtgeplundert en van haere paerden en verdere begagie berooft. Dese tijdingen dede mijne Pattamaeren van resolutie veranderen, en in plaets van met 't ondergaen van de son te vertrecken, wilden sij aldaer een carawaen affwachten, omme daermede dien periculeusen wegh te passeren, dat mij waerlijck seer ongaern voorkwam, doch considerende de plaets daer ick was, en de natuer van die wilde habitanten, oordeelde ick ongeraeden mijne Pattamaeren te forceren, maer een betere gelegenheijt aff te wachten.

Den 27sten dito. Woensdagh verbleven in Mechedalij, en bevonden mijn paert onbekwaem om den reijs te volbrengen, waerom genootsaeckt wierde een ander voor 10 ducaten te coo-

pen, en 't mijne met den eersten quijt te maecken, doch alsoo 't selve maer ses rijcxdaelders geestimeert wierde, resolveerde ick hem wat aen te houden, om te sien off hij wat verquickt sijnde, geen hooger prijs soude kunnen haelen.

Den 28sten dito. Donderdagh verbleven in Mechedalij, afwachtende een carwaen off eenige coopluijden, die van Mecheadeseen alle vrijdagen gewoon waeren in Mechedalij te comen, om haere namas op 't grafft van Mortas Alij te doen; sijnde sonder geselschap (volgens 't rapport van die gespolieerde Turcxe coopluijden) dien wegh onmogelijck te bereijsen.

Den 29sten dito. Vrijdagh vernaemen geen coopluijden van Mecheadeseen, sijnde 't selve een seecker bewijs, dat dien wegh door de meenigte roovers onveijl gehouden wierde. Niettemin sochte ick alle mogelijcke middelen omme mijne reijs te vervolgen, en den ouden Hasi Hadep onder groote beloften, tot het vertreck bewogen hebbende, gaff ick mijn tolck last om 't Hooftgeld te betalen, te weten, voor ijder Christen twee ducaeten en een abassie. 's Avonds wat naer 't ondergaen van de son, begaeven ons te paert, rijdende omtrent twee mijlen den rechten wegh, welcken wij doen verlieten, laetende deselve wel drie uren aen onse rechterhand leggen, omme alsoo de dreigende periculen t' eviteren.

Ultimo dito. Saturdagh 's morgens tegens 10 uren, arriveerden door Godes genaede geluckigh in Mecheadeseen; een groote stad in sijn begrijp, doch morsigh en slecht van binnen gestelt; alles was daer mede seer duer en de inwoonderen van deselve conditie als in Mechedalij, te weten; dieven en roovers. Aldaer leggen de twee soonen van Mortas Alij, Hosein en Abbas genaemt, begraeven, welcke mede voor groote propheten onder de Persiaenen gehouden werden. Mecheadeseen ligt van Mechedalij 18 mijlen, die wij in 14 uren affreden. Wij verbleven den rest van dien dagh aldaer, omme onse paerden wat te laten uijtrusten, naer de wegen te vernemen en 's anderen daeghs van daer weder te vertrecken.

Primo Julij. Sondagh naer de middagh tegens drie uren het ordinaer Hooftgeld betaelt hebbende, liet ick de paerden saedelen, met intentie omme te vertrecken; doch mijne superstitieuse Pattamaeren in haere namas off gebeden, geen goede teeckenen gesien hebbende, waeren daertoe geensints genegen; soo dat ick tegens wil en danck aldaer moeste verblijven en beetere teekenen affwachten.

Middelerwijl arriveerde 's avonds omtrent 10 uren, Comp^e^. Pattamaer Hasi Abdullah, comende met brieven in 19 daegen van Aleppo in Mecheadeseen; rapporterende dat hij drie daegen in Anna hadde moeten wachten naer een gelegentheijt omme sijne reijs te vervorderen, en dat hij in Comp^e^. van acht coopluijden een trop van 70 roovers hadden gerencontreert, die dese coopluijden, een groote somme gelts affdwongen en vercregen hadden; item dat vier gelijcke troupen de wegen tusschen Aleppo en die plaets aen alle canten onveil hielden, soo dat (volgens sijn verhael) de wegen sonder groote Comp^e^. onbruijckbaer waeren. Wat nieuwe eclipses die tijdinge in mijne Pattamaeren baeren, en wanneer wij vertrecken sullen, staet den openbaerder aller dingen bekent te maeken.

Den 2^den^ dito. Maendagh met het opgaen van de son quamen mijn Pattamaeren vraegen off ick aldaer wilde verblijven, off met haer weder naer Bassora retourneren, met bijvoeginge dat sij niet genegen waeren verder mede te reijsen, omme dat den Pattamaer Hasi Abdullah, haer soodaenigh van den wegh hadde geinformeert, dat sij die waerschouwinge niet conden verwerpen, sonder haer willens in een evident gevaer te praecipiteren. Wat nieuwe bedenckingen die propositie in mij verweckten, can lichtelijck gepresumeert worden; voornamentlijck wanneer ick begon de reeds gedaene oncosten te overwegen, en te overwegen dat met mijn retournement den dienst van Mijne Heeren en Meesters, ten hoogsten verachtert soude worden. Dit maeckte mij waerlijck al wat verlegen, doch den Pattamaer Hasi Abdullah bij mij ontboden hebbende, informeerde hij mij van de wegen, en verseeckerde dat deselve niet conden gebruijckt werden, sonder het steedeken Alous te passeren, daer haer drie Chiegen (Sheik's) onthouden, die hoofden van die vier voorgemelde troupen roovers sijn, en die met een redelijcke schenkagie mogelijck wel souden connen gecontenteert werden.

Waerom de saeck wel gepondereert hebbende, resolveerde ick mijnen reijs te vervolgen, en de beste middelen (soo veel mogelijck was) te gebruijcken. Daerom begaff ick mij met denselven Abdullah naer de basaer, omme aldaer eenige schenckagiegoederen voor die Chiegen te coopen, en daermede den wegh te veijligen; welcke goederen een grooter somma quamen te beloopen als ick wel gedacht hadde, doch in soodaenige extremiteijten moet men sich naer den tijt reguleren, en

die intervallen als accidenten te considereren. Daer en boven dewijl den ouden Hasi Hadep machteloos was, omme dien reijs te volbrengen, resolveerde ick denselven met de brieven van Hasi Abdullah naer Bassora te senden, en Abdullah onder eene belooninge van 20 Rd. (boven de 75 Rds. die Hasi Hadep in Bassora belooft waren) aen te houden, omdat gemelde Abdullah de wegen beter dan de andere Pattamaeren bekent waeren. De schenckagiegoederen gecoght en Abdullah bereijt sijnde, depecheerde ick den ouden Hasi Hadep nae Bassora, hem ter hand stellen de volgende regelen.

Bassora. AEN S^r. ADRIAEN REPELAER, ONDER-COOPMAN EN HOOFT VAN COMP^e. NEGOTIE ALDAER.

Eersaeme, wijse, voorsienige en seer discreete.

Gisteren avond arriveerde alhier van Aleppo, Comp^e. Pattamaer, genaemt Abdullah, met dewelcke g'oordeelt hebbe UEd. dese weijnige letteren te senden, en mijne geluckige aencomste in Mecheadeseen, (doch niet sonder perijckel en moeijte) te verstendigen. En dewijl den tijt niet toelaet UEd. van mijnen reijs een relaes te doen, sal 't selve tot de naeste gelegentheijt moeten gedefereert blijven, sijnde nu besigh met het opcoopen van eenige schenckagiegoederen voor drie Chieges, die Hoofden van een partij roovers sijn, op hope van op heden te vertrecken, en met dese schenckagie den wegh te veijligen. Sonder (welcke volgens 't seggen van Abdullah en d'andere Pattamaeren) de wegen niet te bereijsen sijn; alsoo Abdullah verhaelt, dat deselve door 280 ruijters, in vier troupen verdeelt, van hier tot Anna beseth is, en dat hij in Comp^e. van acht coopluijden, een troupe van 70 roovers heeft ontmoet, die van de coopluijden een groote somme gelts hadden gevordert en verkregen, doch hem die niet en besath ongemolesteert hadden laeten doorgaen. Verklaerende daarenboven, dat om veijligh de wegen tusschen Aleppo en dese plaets te gebruijcken, hij over de 15 Rds. vereert en gegasteert heeft. UEd. sult lichtelijck hieruit connen oordeelen, wat d'Ed. Comp^e. desen reijs (om de groote gastos, Hooftgelden en schenckagien) costen sal, en dat UEd. medegegevene penningen geensints sul-

len connen toereijcken; te meer omdat mijn beste paert mij heeft begeven (dat aen Abdullah voor 12 Rds. vercoght hebbe) en ick genootsaeckt ben geweest een ander voor 10 ducaeten in Mechedalij te coopen. Dat van mijn tolck drijgt oock alle daegen den selven gang te gaen; sijnde door den swaeren last, die hij dragen moet, mede gedruckt; Gelijck oock is het eene van de Pattamaers, want de paerden, met waeter en garst voor vier daegen (dat anders niet wesen can) overlaeden, en door de swaere mansels van 16 à 18 mijlen in 't etmael (tot mijn groot leedwesen) te schande gereden worden; daer ick niet in can remedieren, dewijl die menschen met een dommen ijver alles nae haeren hooft willen gedaen hebben, en ick 't mij onderwerpen moet.

Het comt seer wel dat ick eenig gout voor mij hebbe mede genomen, sonder 't welcke al wat verlegen soude vallen, alsoo in 't desert voor reecquening van d' Ed. Comp^e. (mijns oordeels) weijnigh te becomen soude sijn. Doch dit en can UEd. geensints g' imputeert werden, maer wel dese extra ordinaire voorvallen, dewijl ick selffs geoordeelt hebbe, dat 100 ducaeten genoegh waeren, gelijck deselve oock sufficient souden geweest sijn, soo dese onverwachte rencontres, het niet en beletteden, echter sullen ons met Godes hulpe daer wel doorredden.

Den ouden Hasi Hadep gaet met de brieven van Abdullah weder t' uwaerts, omdat hij door swackheijt den reijs niet can volbrengen, en sal Abdullah in zijn plaets mij tot Aleppo geleiden, die nu met de wegen beter dan haer lieden bekend is, en die een brieff van vrijgeleijde van den Opper-Chiegh verkregen heeft; waerom aen deselven boven de g' accordeerde 130 Rds. voor de Pattamaeren in Bassora, nogh 20 Rds. hebbe moeten geven. Tot welke extremiteijt gedwongen ben geweest te treden, omdat Mameth de wegen onbekent sijn en sijn vader tot de reijse te swack is. Willende dan liever, dewijl het immers wesen moet, 20 Rds. meer geven, dan van mijne reijse ontsteecken te werden, off Comp^e. importante papieren neffens mijn leven in een openbaer gevaer stellen.

Van de 60 Rds. onder de Pattamaer berustende, gelieff daervan 5 Rds. aen Hasi Hadep te tellen, en de resterende 55 onder UEd. bewaeren, te weten, 30 voor Abdullah en 25 voor Mameth. Item versoeckt Abdullah. dat UEd. het resterende geld van sijn voorgaende reijs, dat 19 Rds. is, neffens sijn

toock aen Hasi Hadep gelieve te overhandigen, omme 't selve in sijn huijs te brengen. Sijt hiermede Gode in genaede bevolen en hertelijck gegroet van UEd. geaffectioneerde vriend en dienaer

(*Was get.*) JOAN[S]. LEEUWENSON.
Secret.

De voorstaende brieff vervaerdigt sijnde, gaff ick Hasi Hadep zijn affscheijt, en retireerde mij in een hutje, daer ick de andere Pattamaeren bij mij liet comen, deselve bevelende, omme alles tot ons vertreck te vervaerdigen.

Den 3den dito. Dingsdagh. Naer den middagh tegens twee uren begaeven ons te paert, rijdende tot s' avonts, wanneer met het ondergaen van de son, de paerden garst gaeven, en nadat sij 't selve gegeten hadden, vervolghden onsen reijs, rijdende dien geheelen naght door, tot dat

den 4den dito. Woensdagh, een uur naer 't opgaen van de son, het dorp Bollusie saegen, dat 1½ mijl aen onse rechterhand lieten leggen en passeerden. Vervolgende onsen reijs tot omtrent 1 ure naer de middagh, wanneer bij wat versch waeter quamen, gelegen 20 mijl van Mecheadeseen, daer wij de paerden drincken gaeven, de hoeders opvulden en naer een ure aenwesens, van daer weder vertrocken. Rijdende dien geheelen achtermiddagh door een groot creupelbosch, daer wij met het ondergaen van de son de paerden haer garst gaeven, met intentie omme dien naght, soowel als de voorgaende, sonder rusten op 't paert door te brengen, en onder 't faveur van den doncker, de dreijgende periculen der Arabise roovers te ontgaen, die haer daeromtrent in groote menigte onthielden. Wat naer 't ondergaen van de son raeckten weder te paert; ons uijt 't bosch op 't vlacke veld begevende, daer wij daedelijck door eenige verspreijt sijnde roovers wierden (ontdekt), die al loopende en schreeuwende haere mackers trachteden te versaemelen, dat ons in stonts van wegh dede veranderen, en de paerden de sporen geven, omme daerdoor en door den doncker, die roovers te diverteren en ontloopen, dat volgens onse intentie seer wel succedeerde. Wij reden den helft van dien naght over eene vlackte, en begaeven ons tegens middernaght in een ander bosch, daer wij naulijcx twee uren ingereden hadden, off wierden aen alle canten door 't blaffen van de honden gewaerschuwt, dat wij in 't midden van een anderen trop gauwdieven waeren, welcke tweede rencontre ons meer dan d' eerste verlegen maeckte. Voornae-

melijck daer wij bevonden, dat den wegh die wij gecomen waeren, mede beseth was, en dat indien de Pattamaeren (die door den naght haere teeckenen misten) van den wegh quaemen aff te dwaelen, ons in geen cleijnder gevaer souden stellen. En dewijl het onmogelijck was den rechten wegh (die door de roovers beseth was) te gebruijcken, soo resolveerden een anderen met gewelt door 't creupelbosch te maecken, omme ons daer door te salveren. Welck voornemen door een Goddelijcke segeninge gesecondeert sijnde, bevonden ons naer een uur tijts buijten 't bosch en op 't vlacke veld; de paerden pousseerden en op een galop die plaets eviteerden, tot dat met den dagh vernaemen, dat ons niemand naejaeghde, wanneer volgens 't gebruijck onsen reijs vervorderde, seer geluckigh

den 5den dito. Donderdagh tegens den middagh in 't casteel Hied arriveerden; dat gelegen is op een cleijn heuveltje, aen welckers voet den Euphraet passeert en rontsom dewelcke d'aerde groote menigte pick en sulpher uitwerpt. De inwoonderen sijn banditen, roovers en verraeders; voornamentlijck de soldaeten die daer guarnisoen houden, welcke ordinares d' eerste sijn (in plaets van de coopluijden te defendeeren) omme de passanten op de wegen van 't haere te berooven. Niettemin moesten dien dagh aldaer verblijven, om onse vermoeijde paerden wat te laeten uijtrusten, en naer de verdere gelegentheijt der wegen te vernemen.

't Casteel legt van Mecheadeseen, vier daegen reijsens ofte 45 mijlen, die wij in twee etmaelen afreden. Aldaer moesten boven 't ordinaire Hooftgeld van twee ducaeten en een abassie, voor ijder hoofd noch een halve ducaet meer betaelen, sonder 't welcke sij ons niet wilden laeten passeren. Naer de middagh kregen tijdinge dat 18 Arabise ruijters ons sogten, en dat deselve aen alle canten vernaemen naer den wegh die wij gecosen hadden, en off wij al van Hied vertrocken waeren. Die tijdinge verweckte soowel in mij als in de Pattamaeren nieuwe sorgen, voornaementlijck toen 't selve tegens den avond door drie gespolieerde coopluijden bevestigt wierde, welcke coopluijden door de gemelde 18 ruijters van 't haere berooft waeren. Nooit waeren mijne Pattamaeren soo verlegen, als op die tijdingen, niet wetende wat wegh off middel voor de seeckerste diende gecosen te worden. Sij stelden in 't volbrengen van onsen reijs groote swaerigheijt en verseeckerden dat wij nergens, jae! selfs in 't casteel voor de roovers niet bevrijt wae-

ren, omdat de inwoonderen selffs uit de natuer dieven sijnde, vaststellen, dat de Frangijs ofte Europeanen, niet als met groote schatten van juweelen reijsen en daerom wel d' eersten souden sijn omme deselve te spolieeren.

Den 6den dito. Vrijdagh verbleven tot den avond in Hied, resolverende (niettegenstaende de dreijgende perijckelen) met den doncker te vertrecken; de paerden garst en waeter gegeven hebbende, vulden onse hoeders en gingen opsitten, rijdende dien geheelen naght door pick en swaevelgeberghten, tot dat

den 7den dito. Saturdagh 's morgens omtrent 7 uren, het dorp Nahousa passeerden, tegens 9 uren Juba, en quaemen 's middaghs in 't dorp Alous, regt tegen over de stad Alous, gelegen op een eijlandeken in 't midden van den Euphraet, en soodaenig gesitueert, dat niemant dien wegh kan gebruijcken sonder van de drie Chiegen, die Hooffden van die roovers sijn en aldaer haer onthouden, gesien te worden. Die Chiegen wierden genaemt Chedij, Mameth en Alij; welcke Chedij eertijts Gouverneur van die landen geweest en nu met sijnen soon en broeder, om eenigen delicten uijt Bagadath gebannen is. Die Chiegen houden de landen rontsom met groote troppen banditen in roere, treckende van de passeerende coopluijden, carwaenen en reijsigers groote contributie. Soodra wierden sij ons niet gewaer off sonden om te sien wie wij waeren, en waer wij van daen quamen. Vernomen hebbende dat wij vreemdelingen waeren, brachten sij ons bij die roovers, die ick datelijck mijne schenckagie opofferde, daer sij naulijcx mede schenen gecontenteert te sijn, vraegende noch eenige ducaeten. Doch ick verseekerde haer dat ick niet een ducaet besath, en dat ick seer verlegen was, door manquement van geld mijne reijs te volbrengen, waermede sij haer eijndelijck gecontenteerd hielden en (naedat tot omtrent 3 uren naer de middagh bij haer geresteerd hadden) ongemolesteert lieten vertrecken, wanneer over 't geberghte onsen reijs vervolghden; laetende het stedecken Hadita, 4 mijlen aen de rechterhand van ons leggen, omme 't Hooftgeld dat men daer betaelen moet, te excuseren.

In dat etmael avanceerde 16 mijlen; en 's avonds met het ondergaen van de son, onse paerden waeter en garst gegeven hebbende, reden dien geheelen naght door, tot dat

den 8sten dito. Sondagh tegen 10 uren, geluckigh in de stad Anna arriveerden; welcke stad langs den Euphraet gele-

gen, eertijts seer vermaert en groot geweest is, doch nu door de inlandsche oorlogen gans geruineert en soodanigh vervallen is, dat in deselve geen eeten voor geld te becomen was. Aldaer moesten het ordinaire Hooftgeld betaelen voor ijder Christen, te weten: twee ducaeten en een abassie, en tot drie uren geresteert hebbende, begaeven ons weder te paert, omme een Bagadethse carwaen (die over 5 daegen uijt Anna vertrocken was) in te haelen en eenige daegen bij te blijven. Wij arriveerden omtrent den avond in het stedeken Mechedanna mede aen den Euphraet gelegen, daer wij de paerden garst gaeven en tot middernaght verbleven, staet maeckende, in dat etmael 17 mijlen geavanceert te sijn; tegen middernaght gingen weder opsitten en reden den rest van dien naght door, arriverende

den 9den dito. Maendagh omtrent de middagh, in de carwaen, die omtrent 12 mijlen van Anna gecampeert lagh; welcke carwaen in duijsent cameelen, vijfftigh groote tenten en de rest naer advenant bestond. Die carwaen hadde hondert ruijters van Bagadeth tot haere defentie, en desniettegenstaende moesten de coopluijden, aen die gebannen Chiegen opbrengen de somme van 1500 ducaeten contant en omtrent de 600 Rds. aen coopmanschappen, soo sij ongespolieert de wegen wilde gebruijcken.

Den 10den dito. Dingsdagh. Braecken met de carwaen voor den dagh op, en avanceerden 3 mijlen, wanneer weder den rest van dien dagh rusteden; en bevonden de paerden van Jacob en mijn tolck soodanigh gestelt, dat ick genootsaeckt wierde naer andere te laeten uijtsien, omme soo 't mogelijck was deselve te verruijlen, dewijl ick geensints genegen was langer bij de carwaen te resteren, als om onder de schaduwe derselve een troep roovers te ontgaen, en dan mijne reijs soo spoedigh en soo seecker als doenelijck sij te vervolgen. En aengesien wij naer 't quitteren van de carwaen, nogh 4 à 5 swaere daegen reijsens moesten doorbrengen, soo dienden mede gemonteert te sijn op soodanige paerden die ons over dien wegh conden draegen.

Den 11den dito. Woensdagh. Braecken met de carwaen voor den dagh weder op, en avanceerden twee mijlen, wanneer weder voor dien dagh in 't veld campeerden.

Den 12den dito. Donderdagh. Avanceerden met de carwaen 4 mijlen, wanneer weder rusteden, en eenen anderen roover ont-

moeteden, die met eenige honderde Arabise ruijters die carwaen oppasten, van dezelve contributie vorderden en van de coopluijden 500 Rds. verkregen.

Den 13den dito. Vrijdagh. Vertrocken weder voor den dagh en avanceerden 4 mijlen, wanneer weder campeerden.

Den 14den dito. Saturdagh. Avanceerden met de carwaen 3 mijlen, welcke corte retraiten mijnen reijs seer verachterden, en dewijle wij de grootste periculen gepasseert waeren, resolveerde ick dien toecomende naght te vertrecken; en alhoewel de sleghte gehalte van mijne paerden niet toelieten, groote mansels te doen, soo moesten sij noghtans door mancquement van andere den wegh afleggen. Doch omme deselve wat te soulageren, liet ick een muijlesel hueren, omme het garst in 't waeter voor mijne paerden tot in Theijba te draegen. Omtrent een ure voor middernaght begaeven ons te paert, en verlieten de carwaen, rijdende dien geheelen naght door, tot dat

den 15den dito. Sondagh naer de middagh, tegens 5 uren bij wat stinckend waeter quaemen, daer wij wat rusteden, de paerden eeten gaeven en nae drie uren aenwesens weder vertrocken. Sijnde in dat etmael 16 mijlen geavanceert; tegens 8 ueren begaeven ons weder te paert en reden dien geheelen nagt, tot

den 16den dito. Maendagh 's namiddaghs, wanneer ons in de clooff van een berghje begaeven en aldaer een weijnigje uitgerust hebbende, vertrocken weder, arriverende omtrent middernaght in de stad Theijba, gelegen aen den voet van een berghje, daer wij den rest van dien naght verbleven, sijnde in dat etmael omtrent 18 mijlen geavanceert. Twee mijlen van daer leijt een oud vervallen casteel dat eertijds door d'Armenise Christenen gebouwt en bewoont was.

Den 17den dito. Dingsdagh naer de middagh, het ordinaire Hooftgeld betaelt hebbende, meenden tegens 4 uren te paert te climmen, doch het paert van Jacob affgereden sijnde, bleeff aldaer liggen, dat mij seer verlegen maeckte, alsoo aldaer geen ander paert te becomen was, en 't mij seer ongelegen quam voor drie daegen reijsens, een ander paert te coopen. Den Chiegh off Gouverneur mij verlegen siende, offerde mij sijn paert omme mij tot Aleppo te brengen, welcke beleefde presentatie ick accepteerde, gevende aen sijn soontjen drie Rds. tot een schenckagie. Soo dat tegen 6 uren te paert raeckten (laetende het paert van Jacob meesterloos aldaer blijven) en

dien geheelen naght doorreden. Doch omtrent 11 uren 's avonds rencontreerden een trop roovers, die mij ongetwijffelt souden hebben uijtgeplundert, indien God de Heere, door een eclipsis aen de maen, mij niet hadde verlost.

Den 18den dito. Woensdagh. Brachten dien geheelen dagh te paert door, begevende ons met het ondergaen van de son tot rust, en de paerden haer garst, sijnde in dat etmael 20 mijlen geavanceert. Tegens 10 uren begaeven ons weder te paert, op hoope omme 's anderen daeghs avonds, met het ondergaen van de son, tot Aleppo te avanceeren, doch den dagh wat te vroegh doorbreeckende, waeren geforceert ons in 't geberghte (twee mijlen van den wegh) te retireren, omme de toecomende naght af te wachten en onder 't faveur derselven, een oudt gedemolieert casteel te passeeren, daer ordinaris veele roovers haer retireren, en daegelijcx de passeerende coopluijden uijtplunderen.

Den 19den dito. Donderdagh. Passeerden dien geheelen dagh in 't geberghte, den naght afwachtende, en begaeven ons, tegen den avond te paert, passeerende omtrent middernaght dat gedemolieert casteel, en tegens den dagh arriveerden in een dorp gelegen 4 mijlen van Aleppo, daer het desert eijndigt.

Het desert is een wild en woest land, beginnende 2 mijlen buijten Bassora en eijndigt 4 mijlen buijten Aleppo. Van Bassora tot Mecheadeseen is 't selve een vlacq, bar, droogh en sandigh land, waerop weijnigh off geen groente gevonden wordt. Het waeter is brack en stinckend, dat sijn oorspronck van de grond heeft, want als 't in 't desert regent, wert dat versch waeter, in den tijt van 4 à 6 daegen in sout ofte brack waeter verandert, dat uijt de brackheijt van de grond voorkomt.

Van Mecheadeseen tot Aleppo, is den wegh meest met geberghte vermengt, doch van geen excessive hooghte. d'Inwoonderen sijn luije ledighgangers, die haer met geen negotie bemoeijen, doch soo deselve iets connen rooven ofte steelen, voornaementlijck van een Christen, daertoe sijn sij bereijt.

Haere rijckdom bestaet in schaepen, ossen etc. van welckers wol en eenigh catoen dat sij uijt de steden ruijlen, rocken weven en daer haere ligchaemen mede bedecken. De waepenen die deselve gebruijcken sijn lansen, piecken, doch weijnigh schietgeweer, als het geene sij nu en dan van de passanten gerooft hebben. Daer worden in 't desert diverse soorten van Arabieren gevonden, doch in religie alle meest van een gevoelen, te weten Mohametaens.

De grootste deught die d'Arabieren hebben, is dat deselve geen vreemdelingen sullen laeten passeren, sonder hun brood, melck, booter, waeter op te offeren en in haere huijsen te logeeren, doch bij gelegentheijt doen sij 't selve seer duur betaelen.

Den 20sten dito. Vrijdagh tegens den middagh quaemen in Aleppo, daer ick mij aen de Nederlandsche coopluijden de Srs. Gio en Abram Fouquiers adresserende, deselve overleverende soodaenige brieff van credentie, als mij door d'Edele Heer Directeur François de Haese, voor dito Srs. was ter hand gestelt, welcke brieff van soodaenige inhoudt was als hier onder can gelesen worden.

Aleppo.

"AEN DE SRS GIO EN ABRAM FOUQUIERS.

"Erntfeste, wijse, voorsienige, seer discreete Srs.

"Den 21sten passato, hebbe UEd. dubbeld geschreven, tot "geleijde van twee pacquetten, aen d'Edele Heeren Bewint- "hebberen onse principaelen, die verhoopen, dat wel en voor- "spoedigh UEd. sullen wesen inhandigt. Desen dient nu tot "geleijde, en om UEd. goede hulpe op te draegen, den bren- "ger deses, Sr. Joannes Leeuwenson, die met eenen Jacob van "Daelen, van hier, te lande, naer 't vaderland worden geson- "den, tot soodaenige affaire van belangh, daer aen den dienst "van onse Heeren Meesters ten hooghsten gelegen sij, en UEd. "van deselve sult connen verstaen. Sij reijsen van hier naer "Bassora, alwaer sij met den Onder-Coopman Adriaen Repelaer "naeder sullen moeten overleggen, off de reijse regt door het "desert, ofte wel over Bagadeth en Mousol sullen moeten on- "dernemen. Bij UEd. met lieff gecomen sijnde, werden UEd. "serieuselijck versogt, deselve soodaenige hulpe toe te voegen, "om met d'alder eerste en seeckerste gelegentheijt, nae 't Chris- "tenrijck over te vaeren, als sij van UEd. goeden raet, nae "UEd. groote ervaerentheijt en kennisse ten hooghsten sullen "van nooden hebben. Al wat sij in cleederen en gelt tot Aleppo "toe benoodigt sijn, sal haer tot Bassora gegeven worden. 't "Geene sij tot bevordering van haeren reijse, in contant en an- "ders aldaer sullen behoeven, gelieve UEd. haer voor reecque- "ninge van de Generaele Oost-Indische Compe. te verstrecken,

"om door de Edele Heeren Bewinthebberen. op UEd. ordre ge- "restitueert te worden, staende ons met 't eene en 't andere "sonderlinge vriendschap en obligatie te geschieden.

"Uijt India hebben wij geen naeder nouvelles, werdende "van onse vijanden nergens geen vernomen, als die in St. Thomé "benauwt sitten, en soo wij hoopen nu daer al uijt getrocken "sijn [1]; voornoemde Sr. Leeuwenson sal UEd. de gelegenheijt "met sijn comste omstandigh connen verhaelen.

"Bij UEd. briefkens primo en 20 Januarij nae Spahan ge- "schreven, hebben wij gaern vernomen, den goeden ontfanck "van onse twee pacquetten, onder dato 19 October aen UEd. "gesonden, en daerbij becomen de nouvelles die UEd. daerne- "vens hebt gelieven te participeren, die wij soo goed bevinden, "dat we daeruijt hoope mogen nemen alles te lande in ons "lieve Vaederland nu mede wel gaen, en in corten ons daer- "van een goet gevolg toecomen sal. God geve daertoe sijnen "segen, en bewaere UEd. in gesontheijt, verblijvende nae her- "telijcke groete UEd. dienstwillige vriend en dienaer,

(*was geteeck.*) FRANÇOIS DE HAESE.

(In Margine)
Gamron den 27sten April A°. 1674.

De voorenstaende brieff door de Mrs. Fouquiers ontfangen en gelesen sijnde; offerden [2] deselve mij alles wat sij besaeten, met beloften van mij in alle gelegentheden te sullen dienen; voor welcke beleeffde presentatie en vrundschap, ick haer Ed. hertelijck bedanckte, en van mijne dienste verseeckerde. Vorders vernomen hebbende, offer oock eenige schepen naer Christenrijck stonden te vertrecken, verstond ick uijt gemelde Messieurs, dat voor sestien daegen drie Engelse schepen van Alexandretta nae Livorno genavigeert waeren, en datter een cleijn Engels scheepje in Tripoli lagh, dat in 30 à 35 daegen van daer in Alexandretta stond te comen, en aldaer eenigh goed ingenomen hebbende, naer Livorno soude vertrecken. Welck scheepjen sij mij censeiljeerden afte wachten; alsoo het ongeraeden was met een Francen bodem over te vaeren, en

[1] Deze stad gaf zich na eene hardnekkige verdediging op den 6den September 1674, aan den Gouverneur Anthonij Pavillioen over. Verhand. en berigten betrekk. het Zeewezen, t. a. pl.

[2] Offereerden,

daer geen andere gelegentheijt was. Waerop ick den wegh over Smirna proponeerde, doch deselve wierde veel onseeckerder geoordeelt, dewijl de reijs van Aleppo derwaerts niet minder als in 24 daegen conde gedaen worden, en niemant mij conde verseeckeren, dat ick op mijne aencomste aldaer, eenige schepen seijlvaerdigh soude vinden, omme mij 't sij nae Venetiën off Livorno te embarcqueren. Soodat ick mogelijck aldaer langer dan in Aleppo soude moeten wachten, daer en boven was Smirna met contagieuse sieckte besmeth; soo dat de schepen die van daer nae Christenrijck gaen 70 à 80 daegen quarantaine moeten doen, daer de schepen van Alexandretta comende in 25 à 30 daegen practica hebben. Welcke redenen geponderеert sijnde, resolveerde ick mij naer den wijsen raed van meergenoemden Srs. Fouquiers te reguleren, en het Engelse scheepje af te wachten.

Den 21sten dito. Saturdagh, liet ick omsien omme onse affgereden paerden te vercoopen, daer wij met groote moeijte een coopman toe vonden, willende niemand geld voor deselve bieden; doch eindelijck bequamen voor de twee gemonteerde paerden, twaelff Rijckdaalders, waerlijck een seer sobre prijs in conparatie van 't geene deselve gecost hadden, en niettemin voordeeliger als deselve op ½ Rijcksd. daeghs aen te houden.

Den 23sten dito. Maendagh. Dewijl ick en den soldaet Jacob cleederloos en van alle Europeaense gewaten ontbloot, in Aleppo waeren gearriveert, en dat onse Turcxe cleedinge in 't desert heel gescheurt en versleten waren, stelde ick ordre tot het maecken van twee pakken Europeaense cleedinge met haer toebehooren; insgelijcx tot het coopen van twee perucquen, die wij naulijcx aldaer conden becomen, off waeren soo duer, dat voor één in Christenrijck wel ses connen gecogt worden, waerom ons met twee oude perucquen, die ick voor een civilen prijs bequam, moesten contenteren.

Primo Augustus. Woensdagh arriveerde van Tripoli in Aleppo, den Francen Ambassadeur Monsieur Le Marquis de Nointel, die met seer slechte pompe van de France natie wierde ingehaelt. En dewijl den Francen Consul van Aleppo, mede Consul van de Hollandse natie was, soo gingh ick naer de middagh, in Compe. van de Nederlandse Srs. Fouquirs en Calckberner, Sijn Excellentie verwelckomen, en naer eenige gewisselde Franse complimenten nam ick affscheijt van Sijne Exce. retournerende met gemelde Mrs. nae huijs.

Den 3den dito. Vrijdagh cogte ik een paert voor mijn tolck, daer ick volgens 't contract met hem in Bassora aengegaen, toe verobligeert was, welck paert hij op sijne aencomste aldaer, aen den Onder-Coopman Sr. Adriaen Repelaer gehouden is over te leveren, omme voor soo veel als 't gelden moght vercoght, en d'Ed. Compe. daer voor gecrediteert te worden.

Tegen den avond renvoijeerde ick gemelde tolck, met de twee Pattamaeren nae Bassora, haer ter hand stellende, twee brieven, waervan d' eerste aen de Edele Heer Super-Intendent, gecarteert, eenelijck diende omme Sijn Edele mijne geluckige aencomste in Aleppo, de moeijelijckheijt van dien reijs, mitsgaders de groote lasten die de reijsende coopluijden draegen moeten, bekent te maecken, met belofte Sijn Edele, op mijne aencomste in 't lieve Vaderland het Daghregister van dien reijs te sullen oversenden; het brieffje was bij mij Joans Leeuwenson onderteeckend. Het tweede aen den Onder-Coopman Sr. Adriaen Repelaer, was van soodaenigen inhoudt als de ondergeschreven regulen aenwijsen.

Bassora. "AEN Sr. ADRIAEN REPELAER,
"ONDER-COOPMAN IN DIENST DER ED.
"COMPe. EN HOOFT ALDAER.

"Eersame, wijse, voorsienige en seer discreete!

"Uijt Mecheadeseen hebbe UEd. in dato 2 Julij geschreven, "welcke brieff niet twijfele off sal UEd. wel overhandigt sijn, "waerom de copie bij dese excuseere. Sijnde den 20sten des "selver maendt (Gode sij loff) alhier wel g' arriveert, doch "niet sonder groote moeijten en perickul. Hasi Abdullah, "Mameth en den tolck Isaja, sullen UEd. desen overhandi-"gen, hebbende aen den tolk Isaja een nieuw gecogt paert "met sijn monture, ten bedraegen van 25 Rijcksd. en 5 voor "(spendatie?) soo hier als op den wegh, dat te saemen 30 Rds. "beloopt, medegegeven. Omme hem volgens 't contract weder "in Bassora te brengen, en op sijn arrivement aldaer 't selve "paert aen UEd. te overhandigen, dat UEd. als dan gelieve te "vercoopen en d'Ed. Compe. voor soo veel het gelden magh "crediteren. Gelieft mede sorge te draegen, dat de nevens-"gaende brieff aen den Edelen Heer Super-Intendent gecar-

"teert met d' eerste occagie worde voortgesonde. Hier mede "verblijve enz.

(In Margine.)
"Aleppo Ultimo Julij A°. 1674."

De brieven vervaerdigt sijnde, kregen deselve haere depeche en vertrocken dien avond nae Bassora.

Den 4den dito. Saturdagh, quam den Secretaris van den Fransen Ambassadeur Mr. Le Marquis de Nointel, mij versoecken en uijt naem van Sijne Excellentie bedancken, voor de moeijte die ick genomen hadde, van Sijne Excellentie te comen visiteren, en verders eenige verdere indifferente discoursen en complimenten gewisselt hebbende, vertrock hij weder.

Den 7den dito. Dingsdagh 's morgens arriveerde van Bassora een Mes? met een pacquet brieven aen Haer Edel Hoogh Achtbare, nae 't Vaderland gecarteert, en alsoo aldaer geen gelegentheijt was, omme 't selve pacquet te waeter voort te senden, wierde het

den 11den dito. 's morgens per een expres, te lande naer Smirna gesonden, omme van daer verdere occagie t' erlangen; van welcke gelegentheijt mij dienende, voeghde ik bij 't selve paquet, de onderstaende regelen aen Haer Edele Hoogh Achtbaere.

Patria. "AEN D' EDELE HEEREN BEWINTHEB-
"BEREN VAN DE GENERALE VEREENIGDE
"OOST-IND. COMPe. TER VERGADERING
"VAN 17e TOT AMSTERDAM.

"Edele Erntfeste, enz.

„Hooghgebiedende Heeren!

"Den 13den Februarij passato, heeft d' Edele Heer Ordinaris "Raed en Super-Intendent Rijckloff van Goens, mij den last "gelieven op te leggen, omme met de Persise schepen van "voor Calicoet nae Gamron te navigeren, van daer den reijs "over land naer 't lieve Vaderland t' ondernemen, en op mijn "arrivement aen UEdele Hoogh Achtb. t' overhandigen soo-"danige importante brieven, als mij door Sijn Edele tot dien "eijnde sijn ter hand gestelt. Volgens welcke ordre ick dien

"dagh, met een soldaet tot mijn dienst en geselschap vertrock, "arriverende den 20sten April (Gode sij loff) met de geheele "Persise vloot in Gamron, en seer geluckigh den 20sten Julij "in Aleppo. Doch tot mijn groot leedwesen waren de Engelse "schepen al van Alexandrette vertrocken, waerom genootsaeckt "ben, mijnen costelijcken tijt alhier sonder voordeel te ver- "leggen; dat nochtans niet anders wesen can, alsoo ick niet "verseeckert ben in Smirna beter gelegentheijt te rencontreren "als ick hier besitte. Want in 25 à 30 daegen staet van hier "een Engels scheepje nae Livorno te vertrecken, met hetwelck "ick sal connen overvaeren, dat wel de seeckerste en onkoste- "lijckste middel is; connende de reijse van hier naer Smirna "niet onder 300 Rijxsds. gedaen worden, dat d' onkosten "van dese reijs (die reets swaer genoegh sijn) seer zoude ver- "grooten.

"UEd. Hoog Achtbare gelieven mijnen ijver in desen voor "goet aen te sien, en gelooven dat ick alles sal toebrengen "wat in mijn maght mogelijck sij, omme UEd. H. Achtb. con- "tentement te geven, en te verseeckeren dat ick onveranderlijck "ben UEd. alder ootmoedigste onderdaen en geringste die- naer, enz.

(In Margine.)

"Aleppo, den 11den Aug. A°. 1674."

Welcke bovenstaende de Mes overgelevert sijnde, vertrock den selve daege nae Smirnae.

Den 15den dito. Woensdagh arriveerde in Aleppo de car- waen van Bagadeth, die 92 daegen tusschen Bagadeth en Aleppo op wegh geweest was en die ick 14 Julij hadde ver- laeten.

Den 26sten dito. Sondagh tegen den avond vertrock den Francen Ambassadeur, geaccompagneerd van de meeste France coopluijden nae Birie, omme aldaer den costelijcken rivier Eu- phraet te sien en sijne voeten op 't land van Mesopotamiën ge- seth hebbende, weder in Aleppo te keeren.

Primo September. Vrijdagh 's morgens bekwam ick de tij- dinge dat het Engels scheepje, de Bonavanture, den 29 pas- sato van Tripoli in Alexandrette wel was gearriveert, en dat 't selve in 8 à 10 daegen naer Livorno soude vertrecken.

Den 3den dito. Sondagh tegen den avond arriveerden een gespolieerde Mes van Bagadeth, dewelcke met eenige brieven,

voor particuliere coopluijden, van daer was affgesonden; denselven rapporteerde, dat den Coninck van Persie den Grooten Heer d'oorlogh hadde gedeclaereert, en dat de Persianen met een groot leger affsackten. Doch alsoo sijne brieven verlooren sijn, conde die tijdinge niet als voor onseecker gehouden worden; sijnde die schelmen wel gewoon leugenen te verdigten.

Den 5den dito. Dingsdagh 's morgens retourneerde in Aleppo van Birie, den Francen Ambassadeur Mr. Le Marquis de Nointel, uijt oorsaecke soo de Francen voorgaeven, dat Sijne Excellentie van Sijnen Coninck ordre soude ontfangen hebben, om hem instonts nae 't Hoff van den Grooten Heer te begeven, aldaer met den extra ordinairis Ambassadeur Monsieur de Bonneville (die expres over saecken van groot belangh derwaerts gesonden was) te emboucheren, en vorders te verrigten, 't geene ten dienste van Haeren Coninck gerequireert werd.

Den 6den dito. Donderdagh, liet ick alles prepareren, omme nae Alexandrette te vertrecken, en tegens drie uren den Janitser (Janitsaar) dienaer en de paerden vervaerdigt sijnde, begaeven ons te paert, werdende van de Nederlandse en Engelse coopluijden tot in 't verwoeste camp, gelegen een mijl buiten Aleppo, geconvoijeert, en aldaer afscheijt van de vrunden genomen hebbende, begaff ick mij op den reijs, arriverende met het ondergaen van de son, in 't dorp Hangara, gelegen omtrent 3½ mijl van Aleppo, daer dien naght verbleven, uijt oorsaecke dat het onmogelijck was, bij naght dien steenachtigen bergh, daer wij over rijden moesten te passeren.

Aleppo is een van de considerabelste coopsteden van heel Turckiën, groot in sijn begrijp, digt en costelijck bebouwt, en met een groote muer omringt. In 't midden van deselve wordt een rond berghje gevonden, redelijck groot waerop een casteel staet dat over de stad domineert. Het land is rondsom seer vrughtbaer, voortbrengende groote quantiteijt wijnen, cooren en andere benoodigdheden. Aldaer woonen veele Nederlandse, Engelse, France en Venetiaense coopluijden, die haer met negotie erneren. De stad ligt twee daegen reijsens van de zee ofte van Alexandrette, van waer alle de goederen te lande met carwaenen nae Aleppo worden gebraght.

Den 7den dito. Vrijdag 's morgens vertrocken met den dagh van Hangara, en passeerden dien steenachtigen bergh, daer een dorp op staet, genaemt Telaté oft Hallaca. Tegen den middagh begaeven ons in 't veld bij wat versch waeter tot rust, omme

de grootste hitte te laeten passeren, hebbende in dien voormiddag 7 mijlen geavanceert; 's avonds omtrent 10 uren gingen weder opsitten en reden dien geheelen naght door, tot dat

den 8sten dito. Saturdagh 's morgens twee uren naer son, bij wat versch waeter quaemen, daer wij de paerden drincken gaeven, en onse reijs naer Alexandrette vervolghden; laetende Antiochia aen onse slinckerhand in 't gesigt van ons, leggen, en passeerden tegens 11 uren het stedecken Beijlan, gebouwt op een bergh en 2½ mijl van Alexandrette gelegen. Tegens 2 uren naer den middagh arriveerden in Alexandrette, daer ick mij in 't huijs van den Engelse en Nederlandsen Consul Mr. Loe retireerde, omme aldaer het vertreck van 't scheepje de Bonavanture af te wachten.

Den 9den dito. Sondagh. Den 10den dito. Maendagh. Den 11den dito. Dingsdagh. Den 12den dito. Woensdagh. Den 13den dito. Donderdagh. Den 14den dito. Vrijdag.	Dese daegen sijn in Alexandrette nae de depeche van 't scheepje de Bonavanture wachtende, en met het coopen van eenige provisie voor de reijs doorgebraght.

Den 15den dito. Saturdagh tegens den middagh het scheepje vollaeden en gedepecheert sijnde, gingen met een Noordelijcke wind van Alexandrette onder seijl, tegen den avond kregen de wind Westelijk met stijve coelte en holle zee, dat ons niet weinigh tegenhield, doch

den 23sten dito. Sondagh 's morgens saegen het eijland Cijprus, daer wij 's avonds, omme de Westelijcke winden wat te laeten passeren in de Salines ten ancker quamen.

Den 24sten dito. Maendagh 's avonds de wind N. O. met slappe coelte, ligten ancker en gingen onder seijl, de coers W. S. W. met welcke wind

den 3den October. Woensdagh morgens 't hooge land van 't eijland Candia N. W. van ons saegen, sijnde de wind W. N. W.

Den 19den dito. Vrijdagh 's avonds met het ondergaen van de son, saegen het eijland Sicilia en den bergh Aetna N. N. W. van ons, 's naghts de wind S. O. met marsseijls coelte.

Den 20sten dito. Saturdagh 's morgens peijlden het eijland Malta S. 5 mijlen van ons, de wind als boven; tegens den avond kregen de wind uijt den N. W. met harde coelte, wenden 't om de W. S. W.

Den 21sten dito. Sondagh met het ondergaen van de son, peijlden 't eijland Pantelaria W. N. W. omtrent 10 mijlen van ons,

de wind als boven; tegens middernaght quam de wind uijt den N. N. O. doch met slappe coelte.

Den 22sten dito. Maendagh, de wind N. O. met redelijcke coelte, hadden de Oostelijckste hoek van Pantelaria N. omtrent 4 mijlen van ons, en twee uren voor 't ondergaen van de son saegen de Caap Bona N. N. W. omtrent 9 mijlen van ons, de wind als boven.

Den 24sten dito. Woensdagh 's morgens kregen de wind N. W. met stercke travaeten en regenbuijen, die ons forceerden, den 26sten dito. Vrijdagh tegens den avond, het eijland Sardinia aen te doen, en aldaer onder het eijlandecken Tolara ten ancker te comen.

Den 27sten dito. Saturdagh 's morgens wind en weer als vooren, sond den Capiteijn de schuijt met den Schrijver en ses gemeene matroosen, nae land omme wat hout te cappen en te sien off aldaer eenige ververschingen te becomen was. Welcke schuijt tegen den middagh met twee mannen weder aen boord quam, rapporterende dat elff wel gewapende banditen, haer hadden ontmoet, die den Schrijver met vier matroosen hadden aengehouden, voor welcke die banditen een groote somme gelds pretendeerden.

Doch alsoo de Capiteijn niet boven de 200 Rijcxds. besath, vreesde hij den schuijt voor de tweede mael gemand aen land te senden, alsoo die banditen tot negentien in 't getal, haer op strand gewapend vertoonden, en wij aen boord niet meer dan vijftien mannen waeren. Soodat het geensints geraden was den schuijt met volck off goet naer land te senden, uijt oorsaecke indien die schelmen (die niets goets mogen toevertrouwt worden) den schuijt voor de tweede mael quamen aen te houden, het schip mede geen cleijn perijckel soude comen te leijden.

Den 28sten dito. Sondagh 's morgens de wind W. S. W. bleven den geheelen dagh aldaer leggen, op hoope dat een à twee van de banditen op strant souden comen, omme met deselve te accorderen, tot welcken eijnden wij een schuijt van boord sonden, doch vernaemen niemand.

Den 29sten dito. Maendagh 's morgens de wind W. S. W. ligten weder ancker en gingen onder seijl, achterlaetende den Schrijver met de patent van gesondheijt[1] en noch vier matroosen.

Primo November. Donderdagh tegens den middagh arri-

---

[2] Gezondheijds-pas.

veerden ter rheede van Livorno, daer ick mijn patent van gesondheijd toonde, doch wilde niet toelaeten, dat ick in de Lasareth soude gaen, uijt oorsaecke dat de patent van 't schip verlooren was, maer ordonneerde bij provisie, omme tien daegen aen boord te blijven en dan noch veertigh in de Lasareth, waerover sij nae Florentia aen den Magistraet der Gesondheijd souden schrijven.

Den 5den dito. Maendagh en postdagh, sond ik aen de Hoog Edele Achtbaeren, de copij van mijn brieff in dato 11 Augustus uijt Aleppo aen Haar Edele geschreven, daer bij voegende:
"Sedert arriveerde in Alexandrette van Tripoli, 't Engels "scheepje Bonavanture, met welcken bodem den 15den Septem- "ber in zee staecken, en nae veel tegenwinden primo Novem- "ber ter rheede van Livorno quamen, alwaer volgens gewoonte "een quarantaine van 40 daegen sullen moeten doen, die alhier "(niettegenstaende de nette patent van gesontheijt) mij rigou- "reuselijck opgelegt is, uijt oirsaecke dat de meeste plaetsen "in de Levant, met contagieuse sieckte g' infecteert en besmet "sijn. Hoedanige retardementen (neffens mijn verblijff van 50 "daegen in Aleppo) voor UEd. Hoog Achtb. importante sae- "cken qualijck comen en dese reijs verlengen. Doch Godt de "Heere, die alles door sijne grondeloose wijsheijt regeert, weet "tot wat eijnde sulcx geschiet, welckers bescherminge over UEd. "H. Achtb. en florisante Staet imploreere. Sullende aen mijne "devoiren geensints mancqueren, d' imaginable middelen te ge- "bruijcken, die eenigsints in 't werck connen gestelt worden "om dese verdrietige en naedeelige quarantaine te verminderen, "dat qualijck sonder groote spendatie sal connen geschieden, "doch in alles sal soo menagieus gehandelt als eenigsints moge- "lijck en tot bevorderinge van UEd. Hoog Achtb. dienst gere- "quireert werde. In Persia hebbe ick van d' Edele Heer Di- "recteur de Haese tot dese reijs ontfangen 71$\frac{3}{7}$ Rijcksd. In Bassora "van den Onder-Coopman Sr. Adriaen Repelaer Rds. 609$\frac{4}{7}$ en "in Aleppo volgens gepasseerde obligatie op UEd. H. Achtb. "uijt handen van de Srs. Gio en Abram Fouquiers Rds. 557$\frac{1}{4}$, "dat te samen 1238$\frac{1}{2}$ Rds. beloopt. En alhoewel die somme "al vrij groot is, soo sal echter 't selve tot desen reijs niet "connen toereijcken, alsoo d' oncosten voornaementlijck in 't "desert en Turckien seer hoogh loopen, waervan UE het bewijs "met mijne behoudene overcomste in het lieve Vaderland (die "God geve) in contentement staet gegeven te worden. En al-

"hoewel tot bevorderinge deser reijs, nogh eenige penningen "vereijschen, sal ick nochtans soo 't mogelijck is (omme den "wissel te excuseren) in Livorno geen geld voor UE. H. Achtb. "reeckening lichten, maer het mijne gebruijcken, en spoed mae-"cken omme in alle diligentie bij UE. H. Achtb. te comen. "Hiermede nae allerootmoedigste en nederigste salutatie enz."

(In Margine.)

Livourno, in 't Lasareth desen 5 Nov^{b}. A^{0}. 1674.

De bovenstaende brieff gesloten sijnde, quam ordre van Florentia, dat 't scheepje de Bonavonture neffens de passagieren, 80 dagen quarantaine in de tweede Lasareth moesten doen, en dat uijt oorsaecke dat de patent van 't schip, neffens vijff mannen verlooren was; waeruijt sij vast stelden, dat de pest in 't schip was, en dat de vermiste vijff mannen niet op 't eijland Sardinia gebleven, maer aen de pest gestorven waren. Die tijdinge was mij niet aengenaem, doch de Nederlandse coopman S^{r}. Jacob Calckberner geresolveert hebbende, persoonlijck naer boven te gaen, omme aldaer voor 't interest van 't schip te spreecken, bleeff daer noch eenige hoop van verlichtinge in mij; echter voeghde ick onder mijne brieff aan HE. H. Achtb. 't onderstaende appendix.

"Hoog gebiedende Heeren, soo daetelijck comt ordre van "Florentia, dat dit schip neffens de passagieren, 80 dagen sul-"len moeten voor quarantaine leggen. Indien UEd. H. Achtb. "iets gelieven te gebieden, sal ick UEd. orders hier connen be-"comen en gehoorsaemen."

Den 6^{den} dito. Dingsdagh vertrock S^{r}. Jacob Calckberner nae Florentia, den welcken ick versochte (naer g'obtineerde verlichtinge voor 't schip) in faveur van mijn te procureren dat deselve aennam, en

den 10^{den} dito. Saturdagh 's middags retourneerde, geobtineeert hebbende, eene verlichtinge van 40 dagen voor 't schip neffens de passagieren, en dat de passagieren boven de tien daegen aen boord, noch 40 in de Lasareth moesten leggen. Dat (niettegenstaende de gepretendeerde faveur) voor den dienst van mijne Heeren en Meesters seer qualijck kwam; alsoo ick gehoopt hadde de Ceijlonse schepen, omtrent December off ten langsten Januarij vertreckende, te sullen beloopen. Daerom resolveerde ick selffs aen den Grooten Hartoch te schrijven, omme dien brieff neffens een versoeckschrift van d' Heer Nederlandse

Consul Joan van Euchelum (Heukelum)? en de natie, door de Nederlandse coopluijden de Sr. van Winckeler, Fontaine en Dijleman (die aen 't Hoff over eenige affairen waeren) Sijne Doorluchtige Hoogheijt te doen overhandigen; opdat door dien middel, de quarantaine wat verlicht sijnde, ick haer Ed. H. Achtb. noch voor het vertreck der Ceijlonse schepen mochte spreecken.

Den 15den dito. Maendagh 's morgens depecheerde ick (volgens de genomen resolutie) aen Sijne Doorl. Hoogh. d' onderstaende regulen in 't Frans, deselve hertelijck de Nederlandse Messieurs recommanderende.

Florence.

FLORENCE, A SON ALTESSE SERENISSIME MONSEIGNEUR LE GRAND DUC DE TOSCANE.

"Monseigneur!

"La maitresse des ..... joincte avec l'esperance que j'ay en "la bonté de votre Altesse Serenissime, me donne la hardiesse "de l'importuner par la présente, pour assurer vostre Altesse "Serenissime de mes très humble respects, d'implorer la grace "de vostre Altesse Serenissime en faveur d'un pauvre voya-"geur, le quel (comme estranger) se voyant retardé dans ses af-"faires, prent son refuge vers vostre Altesse Serenissime, pour "la supplier de vouloir (selon sa bonté ordinaire) diminuer et "abbrevier cette mienne nuisible et desavantagieuse quarantaine, "en m'octroyant une favorable et prompte délivrance, par la "quelle vostre Altesse Serenissime m'obligera d'embrasier les oc-"casions, pour pouvoir témoigner avec combien de respect je "suis de vostre Altesse Serenissime,

"Monseigneur

Le très humble serviteur.

(*Signé*) JOANS. LEEUWENSON.

Livourno dans la Lasarette,
ceste 12 Novembre Ao. 1674.

Den 17den dito. Saturdagh tegens den avond retourneerden de Nederlandse Messieurs van Winckeler, Fontaine en Dijleman van Florentia; bij sijne Doorluchtige Hoogheijt met groote moeijte, en geen mindere schenckagie bij den Cancelier Sr. Antonio Dei enz. geobtineert hebbende een verlichtinge van 20 dae-

gen, mits van kleederen veranderende, en met dien expressie dat die gratie alleen voor mij, maer niet voor den soldaet Jacob vergunt wierde; item dat die gunst bij niemand in consequentie moeste getrocken worden, alsoo deselve om wichtige consideratiën en op 't versoeck van den Nederlandse Consul en de natie vergunt wierde. Insgelijcx dat Sijne Hoogheit mij in 't passeren van Florentia gaerne wilde spreecken, welcke clausule de swaerste voor mij scheen, omdat de bijeencomsten der grooten altoos achterdencken aen de swackgeloovige baeren, en dat ick niet gesonden was omme met den Grooten Hartogh, maer met mijne Heeren en Meesters te spreecken. Doch geconsidereert de pligt van een dienaer, en de genereusheijt van Sijne Hoogheijt gepondereert hebbende, stelde ick in 't voldoen des Hartoghs curieusheijt geene de minste swaerigheijt, dewijl recte agendo neminem timebo.

En aengesien alle in de Lasareth moesten blijven, stelde ick ordre tot het maecken van een kleed met sijn toebehooren, omme daerdoor den tijt uijt te winnen die anders in Livorno nae 't wachten derselve soude moeten besteet werden.

Primo December. Saturdagh 's morgens mijne quarantaine geëijndigt sijnde, quam den Doctor der gesontheijt mij visiteeren, voor dewelcke ick mij naeckt uijtkleede en nae dat ick van deselve gesont geoordeelt was, trock ick andere kleederen aen, die tot dien eijnde in de stad hadde laeten maeken, en begaff mij naer Livorno, achterlaetende den soldaet Jacob met alle mijne kleederen enz.

Den 2den dito. Sondagh.
Den 3den dito. Maendagh. } Die twee daegen wierden met het bestellen der ontbreeckende goederen doorgebracht, en

den 4den dito. Dingsdagh omtrent 10 uren vertrock ick van Livorno naer Pisa, daer omtrent het ondergaen van de son arriveerde, en dien nagt verbleeff.

Den 5den dito. Woensdagh ten 13 uren off 2 uren voor den dagh, vertrock ick te post uijt Pisa, en arriveerde tegens 24 uren in Florentia, wanneer mij instants in een caros nae 't Hoff van den Grooten Hartogh begaff, om Sijne Doorluchtige Hoogheijts begeerte te voldoen. Soodra was aldaer mijne comste niet bekent, off den Ridder de Chatillon introduceerde mij bij Sijne Doorluchtige Hoogheijt, die mij met groote beleeftheijt ontfingh en bij de hand genomen hebbende, tot in sijn secreet cabinet bragt, alwaer Sijn Hoogheijt sich raeckende de

manieren van leven enz. der Indianen en den toestand der Francen aldaer informeerde. Voornaementlijck off den Heer Luijtenant-Generael Jacob de la Haije, d' Edele Heer Super-Intendent Rijckloff van Goens, door de gepretendeerde jammerlijcke staet van Holland, hadde gesogt te corromperen, en off d'Edele Heer van Goens tot antwoord de stad St. Thomé hadde opgeeijscht. Op welcke vraegen Sijne Hoogheijt sooveel den interest van mijne Heeren en Meesters toeliet gecontenteert hebbende, repliceerde Sijne Hoogheijt, Monsieur van Goens le paya d'une noble monaye, dat is: d' Heer van Goens betaelde hem met eene edele munte [1] en soo erlangde ik affscheijt. Omtrent middernacht, quam een Edelman van Sijne Doorluchtige Hoogheijts caemer, mij uijt naem van Sijne Doorluchtige Hoogheijt een obligent compliment maecken, en verseeckerde dat het voor Sijn Hoogheijt onmogelijck was, mij te laeten vertrecken, sonder Sijn Hoogheijts wijnen te proeven. Onder welcke woorden twee hellebaerdiers en acht van Sijne Doorluchtige Hoogheijts knechten, met witte brandende flambouwen in mijne camer traeden, en de onderstaende regael in silvere schotels bragten.

20 flessen gesorteerde muscadelle wijnen.
16 levendige duijven.
12 patrijsen.
12 snippen.
12 capoenen.
18 doosen met diverse confituren en
2 groote silvere schotels vol gesorteerde maccaronen.

En alhoewel mijne reijs door die schenckagie een dagh verachtert wierde, was het echter onmogelijck deselve t' excuseren, sijnde de naeste middel Sijne Doorluchtige Hoogheijt voor die beleeftheijt hartelijck te bedancken.

Donderdagh verbleeff dien geheelen dagh in Florentia omme Sijn Hoogheijts wijnen te proeven en sijne liberaliteijten niet te versmaeden.

Den 7[den] dito. Vrijdagh 's morgens met het opgaen van de son vertrock ick te post van Florentia nae Bolonia, op hoope omme mijne naghtrust aldaer te nemen; dogh d'inaccessible Alpise

---

[1] Zie over eenige minder bekende bijzonderheden betreffende van Goens Histor. Genootsch. gevestigd te Utrecht. Berigten V[de] Deel, 2[de] Stuk, bl. 28—48.

gebergten, mitsgaeders de groote quantiteiten sneeuw en ijs, beletteden mij sulcx, soo dat ick genootsaeckt wierde mij in 't sevende posthuijs, Loiana genaemt, te retireeren, omme de maen af te wachten, als sijnde dien wech bij nacht onbruijckbaer.

Den 8sten dito. Saturdagh 's morgens omtrent 3 uren begaff ick mij weder te paert, en hadde naulijcx een mijl gereden off mijn paert viel in 't affgaen van den bergh op mijn lijff, doch bleeff ick door Godes genade onbeschaedigt, en arriveerde tegens 16 uren in Bolonia; van waer ten 22 uren per cambiature weder naer Mantua vertrock, en dat uijt oorsaecke dat met de post (om de onbruijckbaerheijt der wegen) weijnig voordeel te doen was en in den prijs veel verscheelde. Ick arriveerde omtrent 9 uren in 't casteel St. Giovanni, daer dien naght verbleef.

Den 9den dito. Sondagh 's morgens voor den dagh, vertrock ick weder van St. Giovanni nae Buonporto, daer omtrent 13 uren arriveerde en wat gegeeten hebbende, tegens 18 uren mijne reijs vervolghde, arriverende 21 uren in 't vleck St. Martino; met het ondergaen van de son in de stad Concordia, en omtrent 10 uren in den naght in St. Benedetto, daer ick mijne naghtrust nam, van waer

den 10den dito. Maendagh 's morgens ten 11 uren offte 3 uren voor den dagh, weder vertrock, met intentie omme dien dagh noch verder als Mantua te comen. Doch omtrent 3 mijlen gereden hebbende, wierden gedwongen den wegh te verlaeten, uijt oorsaecke dat deselve door de menigte slick onbruijckbaer was, en begaeven ons in eenige velden, daer naulijcx ingecomen waeren off mijn paert in 't opklimmen van een walletje, viel met mij achterover in 't waeter. Niet sonder groot perijckel van mijn rechterbeen, daer 't paert oplagh en in de stijffbeugel g' engageert was, te breecken; voornaementlijck daer 't paert sich efforceerde om op te staen; doch Gods genaede bevrijde mij voor dat ongeluck. Echter wierde ick aen mijn been seer gequetst, dat nochtans niet empecheerde weder te paert te climmen, maer het bedroefste was, dat ick doornat een uur moest doorbrengen, waerdoor ick swaerder met ijs en coude overlaede wierde, als wel eertijts met sweet en hitte in 't desert. Bij een boeren huis gecomen sijnde, liet ick wat vuur aenleggen en mijn goet droogen, dat mijne reijse wat verachterde en oorsaecke was, dat ick niet voor 22 uren in Mantua arriveerde, daer ick versse paerden tot Insb. (In-

spruk)? huerde, dien naght verbleeff en mijn goet terdeegen liet droogen.

Den 11[den] dito. Dingsdagh 's morgens met 't opgaen van de poort verliet ick Mantua, nemende mijn middaghmael in Civita Vetia [1], van waer weder vertrock en omtrent een ure naer 't ondergaen van de son in 't dorp Dolcee arriveerde, daer dien naght verbleef.

Den 12[den] dito. Woensdagh 's morgens 3 uren voor den dagh, vertrock ick weder van Dolcee, nemende mijn middaghmael in 't dorp Ceravael en 's naghts mijnen naghtrust in de stad Terento, van waer

den 13[den] dito. Donderdagh 's morgens met het opgaen van de poort (verse paerden genomen hebbende) weder vertrock, nemende mijn middaghmael in 't dorp Soloren en mijne naghtrust in 't stedecken Bolzan.

Den 14[den] dito. Vrijdagh 's morgens vertrock ick met den dagh van Bolzan, en nam mijn middaghmael in Coelmaer van waer weder vertrock, vernagtende in een waerts huis, dat alleen op den wegh staet en Baiser in der Augh (?) genaemt wert; van waer

den 15[den] dito. Saturdagh 's morgens voor den dagh vertrock, nemende mijn middagmael in 't casteel Sterzin, en 2 uren naer 't ondergaen der son, mijne naghtrust in Mattera.

Den 16[den] dito. Sondagh 's morgens twee uren voor den dagh, begaff ick mij weder te paert, en arriveerde tegens 9 uren in de stad Insb., daer ick aenstaende weder versse paerden tot Ausburgh ofte Augusta huerde, en naer een ure aenwesens weder vertrock, nemende mijn middaghmael in 't dorp Tsierel en mijne naghtrust in 't casteel Hertenburgh, gelegen in Tijrol; welcke casteel de landen des Keijsers van den Beijerscn Ceurvorst separeert en een seer sterck casteel is.

Den 17[den] dito. Maendagh 's morgens vertrock ick met het opgaen van de poort en nam mijn middaghmael in 't dorp Paterkirch; vernaghte in 't dorp Soije, van waer

den 18[den] dito. Dingsdagh 's morgens weder vertrocken, en in 't dorp Tencklingen mijn middaghmael, en in 't dorp Kirche am lachfelt, mijne naghtrust hield.

Den 19[den] dito. Woensdagh 's morgens voor den dagh, begaff ick mij weder te paert, arriveerde omtrent 2 uren naer

---

[1] Civita Vechia.

de middag in Ausburgh, daer de rest van dien dagh en naght verbleeff, ordre stellende om andere paerden tot Franckfort te hueren.

Den 20sten dito. Donderdagh 's morgens de paerden gehuert hebbende, begaff ick mij tegens den middagh te paert, nemende mijne naghtrust in Noerendorff, van waer

den 21sten dito. Vrijdagh 's morgens 3 uren voor den dagh weder vertrock, en nam mijn middaghmael in 't dorp Alree daer ick onderrigt wierde, dat de Saxise troepen, omtrent 8000 man sterck in de rijcxstad Dinckelboel haere winterquartieren genomen hadden; om welckers insolentien te ontgaen, genootsaeckt wierde wat hooger op te rijden, en mijn wegh wel 6 à 8 mijlen te verlengen, 's avonds nam ick mijn naghtrust in 't dorp Linderskeijn en vertrock

den 22sten dito. Saturdagh 's morgens, twee uren voor den dagh weder van daer, rijdende dien voordenmiddagh, door swaere bosschen en moerassen, tot dat aen 't stedeken Leider... quam, daer mij wat ververste en weder te paert ging sitten, vervolgende mijne reijs tot het dorpje Windelsbach, daer dien nacht verbleeff.

Den 23sten dito. Sondagh 's morgens begaff ick mij met den dagh te paert, uijt oorsaecke dat de wegen bij nacht onbruijckbaer waeren en nam mijn middaghmael in het stedeken Kelren, gelegen in het Franckenland; dat de Francen soodaenigh verslonden en geruineert hadden, dat naulijcx eeten voor mij noch voor mijne paerden becomen conde. Ick vertrock naer een ure aenwesens van daer, en nam mijne naghtrust in 't desolate dorpje Marbach van waer

den 24sten dito. Maendagh 's morgens, drie uren voor den dagh weder vertrock, nemende mijn middagmael in 't stedecken Wildenburgh, en mijn naghtrust in 't stedecken Overenburgh.

Den 25sten dito. Dingsdagh vertrock ick weder van Overenburgh, nam mijn middaghmael in 't stedecken Besenhuijsen en mijn naghtrust in de rijcxstad Franckfort.

Den 26sten dito. Woensdagh 's morgens vertrock ick tegens 10 uren van Franckfort, en arriveerde met het sluijten van de poort in de stad Mentz, daer ick dien naght verbleeff en een schuijtje huerde om den Rijn tot Ceulen aff te vaeren.

Den 27sten dito. Donderdagh 's morgens liet ick vernemen naer compe., omme den Rijn aff te vaeren, doch geen gevonden hebbende, vertrock ick tegens 10 uren van Mentz, arri-

verende 's avonds in Bacharach, alwaer mijn vaertuijgh vertolde, en dien geheelen naght liet voortstaen, tot dat

den 28sten dito. Vrijdagh 's morgens in de stad Bonn quam, daer ick 't vaertuijgh voor de tweede mael vertolde, 's avonds in de stad Ceulen arriveerde en vernachtede, alwaer weder een ander vaertuijgh tot Arnhem huerde en

den 29sten dito. Saturdagh 's morgens vertrock, vertollende het vaertuijgh aan de Zoom en dien dagh tot Dusseldorp avanceerde, daer mijne naghtrust nam, van waer

den 30sten dito. Sondagh 's morgens met het opgaen van de poort weder vertrock, passerende Keijserswaert, Roeroort, Orschot en arriveerde tegens 11 uren voor Rijnbergh, daer, (omdat de poort gesloten was) dien naght in de schuijt moest doorbrengen.

Den 31sten dito. Maendagh 's morgens meende ick mijne reijs te volbrengen, doch sulcx wierde mij door den harden wind, die den Rijn voor mijn cleijn vaertuijgh onbruijckbaer maekcte, beleth, en te lande was den reijs met geen minder perijckelen vermengt; sijnde de wegen gans onvrij en onmogelijck te gebruijcken, dewijl de troupen onder den Generael Farriaux, immers soo veel insolentien als de Ceulse exerceerden en alles wat sij rencontreerden plunderden.

Anno 1675.

Primo Januarij. Dingsdagh 's morgens de wind even crachtig doorblaesende, begaff ick mij naer Wesel, daer met groot perijckel tegens den middagh arriveerde connende de barcquieren niet bewilligen omme verder te vaeren, noch geen car off paert becoomen, die naer Emrick wilde gaen; dat mij forceerde dien naght in Wesel te vernaghten, omme soo 't weer wat afnam, daeghs daer aen met de Emmerickse veerman te vertrecken.

Den 2den dito. Woensdagh 's morgens het weer als voren, conde de veerman niet vertrecken, doch een car gevonden hebbende, vertrock ick met deselve, nemende mijn middaghmael in de stad Rees, van waer weder vertrock en arriveerde drie uren nae 't sluijten van de poort binnen Emrick, daer dien naght verbleeff.

Den 3den dito. Donderdagh 's morgens de wind wat gestilt sijnde, vertrock ick tegens 8 uren te waeter naer Arnhem, daer 's avonds twee uren nae 't sluijten van de poort aenquam en vernachtede.

Den 4den dito. Vrijdagh 's morgens begaff ick mij nae 't opgaen van de poort in een wagen uijt Arnhem, en arriveerde omtrent 8 uren 's avonds in Utrecht, daer ick in de naghtschuijt stapte, en

den 5den dito. Saturdagh 's morgens binnen Amsterdam arriveerde; overleverende aen de Edele Hoog Achtbaere Heeren Bewinthebberen, de papieren die mij door den Edelen Heer Super-Intendent Rijckloff van Goens waeren ter hand gestelt.

Dit voorenstaende is volgens de waerachtige waerheijt door mij onderschreven opgestelt.

Amsterdam den 2den Februarij A°. 1675.

(*Eigenh. get.*) JOANS. LEEUWENSON.(2)

Secret.

AMSTERDAM, datum 2 Februarij 1675. (2)

(*was geteekend.*) JOANS LEEUWENSON, *Secretaris.*

De reis had derhalve geduurd, tien maanden en acht en twintig dagen, als:

Van Ceilon	naar	Wingurla of Souratte,	van den 13den Febr. 1674. tot den 8sten Maart	— 24 dagen.
			verblijf aldaar	2 — ″
″ Wingurla	″	Gamron	11 Maart—20 April	— 41 ″
			verblijf aldaar	8 — ″
″ Gamron	″	Bassora	29 April—10 Junij	— 43 ″
			verblijf aldaar	4 — ″
″ Bassora	″	Aleppo	15 Junij—20 Julij	— 36 ″
			verblijf aldaar	47 — ″
Aleppo	″	Alexandrette	6 Sept.— 8 Sept.	— 3 ″
			verblijf aldaar	6 — ″
″ Alexandrette	″	Livorno	15 Sept.— 1 Nov.	— 48 ″
			verblijf aldaar	34 — ″
Reis door Italië en Duitschland naar Amsterdam			5 Dec.— 5 Jan. 1675.	— 32 ″
				101+227 ″
				328 dagen,

Waaronder 36 dagen doorgebragt werden in de woestijn, en 30 dagen in quarantaine, in het Lazaret te Livorno.

(2) Aanteekening 2.

AANTEEKENINGEN.

(1) Het is aan Thomas Waghorn, dat men de versnelde gemeenschap met Indië verschuldigd is. Waghorn werd in het begin van 1800 te Chattham geboren, op zijn twaalfde jaar trad hij in dienst der Marine en vóór dat hij zijn zeventiende jaar bereikt had, werd hij aangesteld tot Luitenant ter zee.

Bij de sterke vermindering der vloot in het jaar 1817 werd hij op halve soldij gebragt en sedert niet meer in active dienst gebruikt. Hij ging terstond als onder-stuurman naar Britsch Indië en werd twee jaren later bij het Loodswezen van de Bombaijsche Marine geplaatst.

In 1824 bij het uitbreken van den Arrakanschen oorlog, nam hij dienst als vrijwilliger en voerde het bevel over eene afdeeling kanonneerbooten.

Sedert 1827 hield hem het groote plan bezig, welks verwezenlijking de taak van zijn leven werd, de herstelling van den overlandweg naar Indië, met gebruikmaking van stoomschepen; daaraan offerde hij al zijnen tijd en gezondheid op.

Het was in het jaar 1837 dat Waghorn voor het eerst met een stoomschip over Suez naar Indië voer, en in 1846 had de Peninsular Oriental Company, de snelheid der dienst met stoomschepen zoo zeer vermeerderd, dat brieven uit Bombaij over Triëst, in dertig dagen te Londen kwamen [1].

Meestal hield Waghorn zijn verblijf in Egypte, om persoonlijk de bezorging van dien post te besturen. Hij overleed echter in Engeland en werd op den 14den Januarij 1850, op een klein dorpje, in de nabijheid van zijn vaderstad begraven.

De man aan wien Europa en Indië de grootste verpligting heeft, stierf in bekrompen omstandigheden. Voor zijne moeder — in 1856 eene vier en tachtigjarige weduwe — die zich

---

[1] In 1856 kwamen de berigten uit China, Australië etc., in ruim 20 dagen van Point de Gale, op Ceilon over Triëst in Londen.

Amst. Handelsbl. 14 Junij, N°. 1645.

mede in kommerlijke omstandigheden bevond, werd door een menschenvriend gelden ingezameld.

Algem. Kunst en Letterbode 1850 N°. 9,
Jaarboekje de Posterijen 1856.

(2) Dat de Bewindhebberen te vreden waren, over zijne handelingen op de overlandreis gehouden, kan daar uit blijken, dat ze op den 4den Mei 1675, de volgende resolutie namen: "Is voor coopman in dienst der Compe. aangenomen, "Johannes Leeuwenson, onlanks met brieven van den Raed-"Ordinair en Super-Intendent Rykcloff van Goens, over landt "hier gekomen en dat op een tractement van 60 gulden ter "maand, en sullende met een van de schepen van Amsterdam "afgaan."

In het jaar 1684 was hij in China, waar wij van hem bij Nicolaas de Graaf het volgende lezen [1]: "Le 20 Juin 1684, "le Secretaire Guilleaume Outshoorn vint à nôtre yacht avec Mr. "Leeuwenson et quelques autres personnes de consideration. "On nous présenta Mr. Leeuwenson, comme chef de commerce "de la compagnie à la Chine et commandant des 4 vaisseaux "qu'on y envoyait. C'était un homme qui avoit du coeur et "du jugement, et était d'autant plus propre à exercer cet em-"ploi, qu'il avoit frequenté les Chinois pendant quatre ans de "sejour à Oxu, et qu'il connaissait fort bien leurs manières.

"C'était le même que Ryckloff van Goens envoyait de Ceilon "en Hollande in 1674 pour notifier à Messieurs les Directeurs "de la compagnie l'état des Indes, pendant la guerre contre "les Français et qui fut renvoyé aux Indes l'an 1676, en qua-"lité de Chef d'une petite escadre.".

In 1687, sedert tot Opperkoopman benoemd, loste hij den bevelhebber op Bantam, Jacob le Sage in die kwaliteit af, welke betrekking hij tot 1689 waarnam, in welk jaar hij met den rang van Schout bij Nacht in de retourvloot, in het Vaderland terugkeerde.

In 1691 woonde hij te Delft.

---

[1] Les Voyages de Nicolaas de Graaf aux Indes-Orientales, pag. 145, à Amsterdam, Chez Jean Fréderic Bernard MDCCXIX.